

Hind 19 krooni

HEA LAPS

JA TEMA SÕBRAD JA SUGULASED

Postritel:

Rammstein

Mirtel Pohla

Thomas Andrew Felton

Isadepäev

**Filmid
just sulle**

Imelaps

Alex

Prior

Talinnas

**Õpetlik
kalajutt**

Kole kalajutt

**Laste
graafikat**

Skaudi jutt

**Oma
sulega**

19. ja 20. novembril

2004 kell 12 toimub Estonia kontserdisaalis ERSO lastekontsert "BURATINO, SÕBRAD JA ORKESTER". Oodatud on kõik laulusõbrad ning Buratino, Pierrot, Artemoni ja Malvina fännid! Seltsis lauldakse ja lustitakse ning uuritakse orkestripille – Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri ees seisab dirigendina **Toomas Vavilov**.

Buratino tegutseb koos orkestriga!

TÄHELEPANU, TÄHELEPANU! ÜLE-EESTILISE TÄHTSUSEGA TEADAANNE!

Iga laps ja täiskasvanu peab kalliks oma kodu ja kodumaad. Kõik me tahame, et Eestis oleks hea ja ilus elada. Ja kõik me saame oma kodu ja kodumaa ilusamaks, targemaks ja rikkamaks muutumisele kaasa aidata. Laste osa pole sugugi väikesem kui täiskasvanute tööd ja püüdlused: õige peatselt saavad tänastest õpilastest õpetajad, teadlased, kirjanikud, kunstnikud, riigijuhid, majandus- ja tööinimesed. Küllap on teil, sõbrad, juba praegugi palju häid mõtteid kodust ja kodumaast, perest, koolist, kaitseväest ja Eestimaa olevikust ning tulevikust. Kindlasti on paljudel soove ja ettepanekuid presidendile ja valitsusele. Pange nüüd pastakad, pintsliid-pliatsid või arvutihiired tööle, sest

Vabariigi Presidendi Kultuurirahastu koostöös Lastekaitse Liidu, Eesti Lipu 120.aasta-päeva tähistamise komisjoni ja ajakirjaga Hea Laps

KUULUTAB välja laste ja noorte joonistus- ja esseevõistluse "TUBLI LAPS – EESTI EHE!"

Võistlus toimub 3 vanusegrupis: 4-6aastased mudilased ning 7-9aastased ja 10-12aastased koolilapsed. Võistluse eripäraks on see, et pilt ja kirjutis peaksid olema üks tervik. Mõttearendus joonistuse kohta on pikkusega kuni 1 lehekülj ja joonistus on omakorda kirjutise ilmestamiseks. Noorim vanuserühm joonistab vaid pildi.

Võistluste võitjad selgitatakse välja jaanuaris 2005.

Laste loomingu võistlusel parimaks osutunud tööde autoreid auhindatakse ning võidutööd ilmuvad ühiste kaante vahel.

Auhinnad annab võitjatele üle Vabariigi President Kadriorus.

Võistlustööd tuleb saata aadressil: Vabariigi Presidendi Kultuurirahastu, A.Weizenbergi 39, 15050 Tallinn; mär-gusõna all "TUBLI LAPS – EESTI EHE" hiljemalt 20.det-sembriks 2004.

PESAPUU

ETV-NAU
Lastelembelise muusika
soovitab

Pesapuust politsei rockini

1. oktoobril, rahvusvahelisel muusikapäeval, esitles ETV Lasteekraani Muusikastuudio uut ja unket CD-plaati, millele on salvestatud võistluse "TÄHELEPANU 2003" parimad laulud. 8 Tallinnas paremaiks tunnustatud laulu läks edasi Soomes, Salos toimunud Põhjamaade uute lastelaaluvõistlusele, ning tervelt seitse neist tuli sealtki auhinnaga tagasi! Kõikumik sai oma nime Külli Murandi laulu "Pesapuu" järgi, mis saavutas Salo võistlusel esikoha. Plaadi juurde kuuluvast vihikust leiab kõigi 16 laulu sõnad, nii et võite oma läheda lauluvõistluse korraldada – plaadil on nimelt ka laulude fonogrammid. Mõnusat kuulamist, lahedat kaasalaulmist!

Tublid saksa keele oskajad käisid Austria suursaadiku vastuvõtul

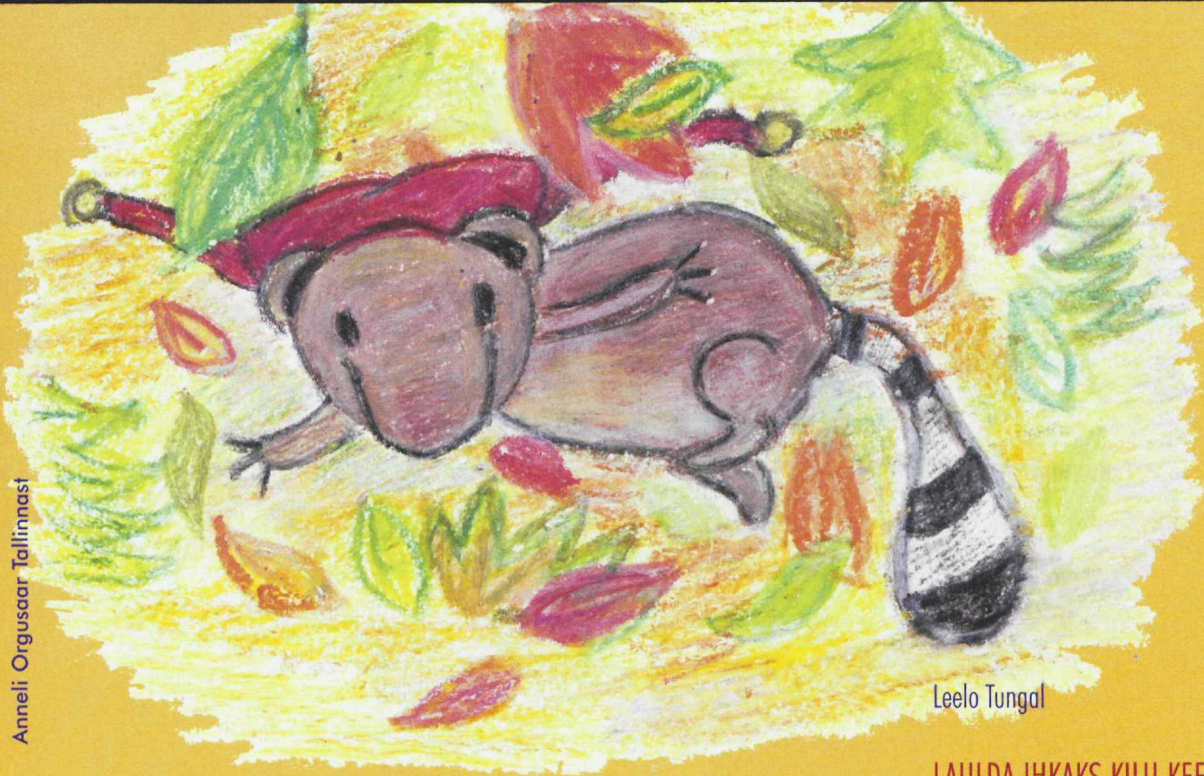
29. septembril viibisid Tallinnas Austria suursaadiku dr. Jakob Forst-Battaglia residentsis vastuvõtul Tartu, Aseri ning Tallinna tublid saksa keele oskajad, Austria noorteajakirja Perplex kirjandusvõistluse "Literatur überwindet Grenzen V" (Kirjandus ületab piire) laureaadid. Auhiinatööd koos autorite fotodega on avaldatud Austrias ilmunud esseekogumikus. Eesti koolinoored võtavad võistlusest osa teist aastat – mullu said auhindu Tartu, Rakvere, Tallinna, Tarvastu ja Pärnu gümnaasiumide õpilased.

Nukuteatris tegutseb Herakles

Kõik, keda huvitavad antiik-kangelased, rutaku Nukuteatrisse, kus hiljuti valmis uus lavastus "Herakles". Kõik, kes seni antiikaja kangelaste vastu huvi pole tundnud, rutaku veelgi nobedamini, sest tänu etendusele läheb nende maailmapilt nagu niuhti avaramaks! Mõni müüt saab selgeks iseenesest, raamatut avamatagi. Kui-gi raamatuid soovitaksime siiski ka lugeda, sest ega veel ühelgi koolilapsel pole tarkused mütsi ääre alt välja voolama hakanud...

Herakles

Leelo Tungal

KUUSEKESE SÜGISRÜÜ

Kasepuu sai kuldse kleidi,
vahter kolla-punase.
Tamm — see pruunikas on veidi,
rohetab kuid kuuseke.
“Ütle, kallis kuuseke,
miks sa oled endine?”

“Pole viga, olen rahul
roheline kuvega.
Varsti teiste uhked kleidid
kaovad sügistuulega.
Kuuse rohekuueke
kevadeni endine.”

Tevol Tamm Valguta põhikoolist

ÕPETUS

KUI SA NÄED SUSI,
ÄRA ANNA TALLE MUSI,
AINULT ÜTLE APPI
JA JOOKSE ISE KAPPI.

Gertrud Sauelt

Andrus Norak

KURI SUSI

Metsas elas kuri susi.
Susi hunt on eesti keeles.
Susile ei antud musi,
teda eal ei peetud meeles.

Susi ninapidi veeti,
siis kui metsas pidu peeti.
Susile ei toodud kutset,
ei peatund postimees ta uktsel.

Kibestudes sai tast susi,
sest et ta ei saanud musi.
Kui sa teda musitad,
siis ta jälle hundiks saab.

LAULDA IHKAKS KILU KEEL

On karge, külm ja ilus ilm.
Kõik meri jääse kaane all.
Sealt välja piilub kilu silm —
näib, et on salaplane tal!

Vist laulda ihkaks kilu keel,
kuid kurk on külm ja hääl on jääs.
Nii suur on kilu ilumeel,
kuid jää alt puudub väljapääs...

Pea püsti, kilu! Külma verd!
Kord kätte jõuab sinu järg:
saad kuulsaks siin- ja sealpool merd,
peas kaunis loorberitest pärg!

Karola Koopu Märjamaa Kunstikoolist

**Täname
Kultuuriministeriumi,
Haridusministeriumi,
Kultuurkapitali
ja Hasartmängu-
maksufondi**

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU

Luuletused on kirjutatud
Simuna põhikoolis õppides,
praegu käib Kelly
Rakvere gümnaasiumis.

KELLY RAIK Simunast

MILLE JÄRGI TUNNEN EESTIMAAD?

Eestimaa, mu kodumaa,
mulle kodu oled sa!
Sind ma hoian, armastan,
mulle kallis oled sa!

Kallis mulle koduõu,
kus vahel töö käib üle jõu.
Kuid armsaim ikka perekond,
kus mulle ema kalleim on.

Vaatan vahel ema silmi –
meenutavad need mul pilvi!
Nad nii puhtad, selged, hellad,
vahel nende pilku pelgan.

Kui jooksen üle kodupiiri,
püüdes erksaid päiksekiiri,
täitub süda soojusega,
sulan ühte loodusega.

Tihti meenutan ma hetki –
tegin kodus pikki retki.
Tahaks lapsepõlveaega,
tahaks jälle koduseda!

Kui ma tagasi kord tulen,
siia alaliseks jään,
oma unistuste paika
ainult Eestimaal ma näen!

Nüüdki, kui ma olen suur,
on armsaim mulle kodu.
Armastan ma Eestimaad
ja oma väikest kodu!

TALV

Kui talv on käes,
siis sajab paksu valget lund.
Kui talv on käes,
siis mõnel loomal jagub und.

Kui talv on käes,
pead käima paksult riides!
Kui talv on käes,
ei kanta õhukest ja siidset.

Kui talv on käes,
siis valge on kõik maa.
Kui talv on käes,
siis suusatada saan.

KUI PALJUD MEIST

Nii vaikselt pimedamaks läheb taevas,
kui mure suur mu taevast vaevaks.
Tuul tõuseb – see on kõik nii külm ja kõle...
JAH, TUUL JA KÜLM JA PIMEDUS – SEE ONGI KÕLE!

Varsti juba vihma jäist nii kallab,
ta hoolimatult viljapäid ja rohtu tallab,
tänavad on päris tühjad, elutud,
uksed-aknad – kõik said ruttu suletud.

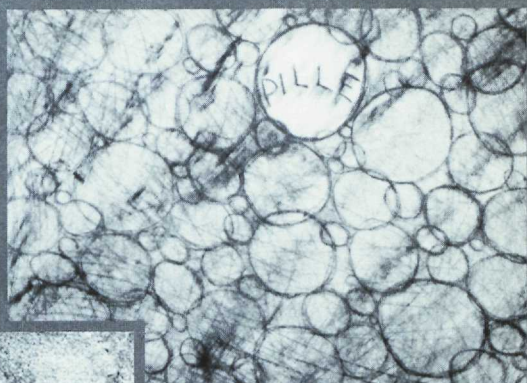
Aga siiski – keegi kõnnib tänaval,
jäised vihmapiisad tema näol ja kätel säravad.
Külmast värisesedes, hirmust nuttes,
ruttab – kiirustades, tõttes...

Kuigi teab ta: tee on ees nii lõputu,
kuigi teab ta: **OLEN KODUTU!**
Kuigi teab ta – võõras on ta linnas –
ikka visalt rühhib oma teed ta minna.

Ei heidutada tohi vihm, ei tuul,
ei heiduta mõte: pole pala suul,
ei heiduta mõte: varju pole leida,
vaid ikka edasi ja edasi – **KUI TEE VAID LEIAKS!...**

Ei keegi tunne teda, keegi ka ei märka,
jalg jala ette – oma teed ta jätkab...
**KUI PALJUD MEIST ON VAHEL
NÕNDA ÜKSI?!**
**JA LOOTUSKIIRT EI KOIDA
VAHEL ÜHTKI!...**

Egolus. Pille Tammejõe, Tallinna Kunstikool

Elav Saar. Mairi Valler, Märjamaa Muusika- ja Kunstikool

Nukumaja. Grete Pild, Tallinna VHK

Teisel pool. Eleri Kärtner, Tartu Lastekunstikool

Noorte graafikute sügisparaad

Sügiskool toimus Tallinnas XIII rahvusvaheline graafikatriennaal, millel olid oma loominguga esidatud needki kunstiloojad, kes alles põhi- ja keskkoolides õpivad. Kahjuks mahub meie leheküljele ainult murdosake sellest rikkusest, mis oli välja pandud Kullo Lastegalerii seintele. Ja ega sinnagi kõigi andekate noorte graafikute looming ära mahtunud!

Spas na kroví. Liisa Krusimägi, Lasnamäe Üldgümnaasium

Iseendaga. Elen Ruus, Elva Gümnaasium

Küllap kohtame paljude õpilaskunstnike nimesid mõne aasta pärast nii suurte näituste nimekirjades kui ka kaunilt kujundatud raamatute tiitellehtedel.

Tere!

Mina olen 10aastane Susanna, Saara noorem õde. Aga rohkem ma endast ei räägi, räägin hoopis värvilisest pabermassist topsidest ja kujudest, mida meie ema teha oskab.

Uut ja huvitavat vanapaberist

Ehk meisterdasid eelmisest Heast Lapsest loetud õpetuse järgi oma paberkausigi – siis mõistad mu juttu paremini. Nagu juba tead, on meie kodus palju pistmist vanapaberiga ja kuna tuttavad teavad, et ema oskab paberist nõusid teha, toovad nemadki oma vanad ajalehed meile.

Samuti on meie perel palju pistmist pliatsitega, isagi on kunstnik ja meie Saara-ga armastame joonistamist, nii “toodame” hulgaliselt väikesi pliatsijuppe – käes hoida ebamugav, ära visata ei raatsi. Ema võttis needki oma töödesse. Ta tegi minule sünnipäevaks patsikumihoidja-kuju ja isale paberirullihoidja-toru. Ikka oma paberimassist ja samal põhimõttel kui suuri kausse.

Mõnikord kasutab ta paberiribadest tooriku saamiseks tühje plastikpudeleid, neid teibiga kokku “liites” saab üsna suuri, aga kergeid kujusid.

Kuivanud ja kivistunud pabervormile kleebib ta superliimiga vajalikud lisandid – mustast kivist silmad, papist nina, vanad kruusikõrvad kõrvadeks ja muud sihukest. Patsikumikuju aupaiste-taldrik on äärtpidi paberist pea sees. Selleks lõikas ema toorikusse suure prao, pistis sinna taldriku (tunnistan ausalt, mina seda tädi Marge maalitud armsat taldrikut katki ei teinud!) – nii pääses seegi äraviskamisest. Taldrik paigas, kleepis ema selle ja prao paberiribadega kinni ja tugevaks. Pliatsijuppidega toimis ta samuti: tegi pabertoorikusse terava noaotsaga ristlõiked ja torkas nendesse pliatsijupid ning kinni-

tas paberiribadega. Kõik lisandid kindlalt paigas, kattis ema kuju jälle märja pabermassiga ja jättis selle puutumatuks nädalaks kuivama.

Väikeste kujude ja pabertoru värvilise pabermassi sai ta guaššivärvi sinna sisse segades. Valge ja kollase kuju jaoks rebisime ainult

valgeid paberitükke. Kujude näod on kaetud õhukese tualett-paberiga, et jäljendada näonahka.

Valmis, st. kuivanud paberasju saad edukalt värvida kõigi värvidega (nagu tavalist paberit!) – akvarellide, guaššide, pliatsite, vildikate ja muudega.

Mulle patsikumikuju meeldib – nüüd saan varahommikul koolibussile rutates oma “varandused” pika otsimiseta kätte – hoian pliatsite otsas ka oma ehteid ja käekella. Igati tarvilik ese tarvitatud materjalidest!

Hea Lapse kalakool

Suur kalaviktoriin Pühajärve Kalapeol

Igal talvel toimub Pühajärvel Kalapidu, kuhu tuleb tuhandeid inimesi kogu Eestimaalt. Osa neist püüab jää all kala ning üritab tabada märgistatud ahvenaid, et võita auhindu. See on Kuldkala nimeline kalastamisvõistlus, millest osavõtt on tasuta. Pühajärve rannal toimub samal ajal aga ka mitmeid teisi huvitavaid üritusi, millest kõik saavad osa tasuta.

Järgmisel Kalapeol, mis toimub 19. veebruaril 2005. a, on kavas ka suur kalaviktoriin lastele. Selles teadmiste võistluses võivad kaasa lüüa kõik need, kellel on vanust kuni 14 aastat (14 kaasa arvatud). Kohapeal tuleb täita küsimustik Eesti kalade, veekogude ja kalapüügi kohta. Ette ära üteldes – enamuse vastuseid küsimustikule võite leida "Hea Lapse kalakooli" novembri-, detsembri-, jaanuari- ja veebruarinumbritest. Kümme last, kes kõige õigemini küsimustele vastavad, pääsevad viktoriini lõppvooru, mis toimub Kalapeo suurel laval. Seal tuleb uutele küsimustele vastata mitme tuhande kalamehe ees ja ilma abistajateta. Lõppvooru pääsenuist ei jää auhinnata keegi, võitja saab aga autasuks kanuu, millega on suvel mõnus jõgedel ja järvedel ringi sõita.

Suur ja salapärane veeilm

Mie, inimesed, elame maismaal, kõnnime ja jookseme mööda maapinda ning hingame õhku – meie sisemise arusaamise jaoks ongi maailm just selline koht, kus me saame kõndida ja hingata. Tegelikult on suur enamus planeedi Maa pinnast kaetud veega ja miskitpidi oleks õiglasem kutsuda meie koduplaneeti hoopis Veeks, mitte Maaks. (Kui inimene oleks ise kala või veeloom, siis ta küllap nõnda teeks ki.) 70,8% maakoorest katab maailmameri, katkematu veekiht, mille inimesed on jaganud neljaks ookeaniks (Atlandi, Vaikne, India ja Arktiline ookean), ent kui me lisame sellele veehulgale ka sisemered, järved ja jõed, tuleb välja, et kolmveerand planeedi pinnast on kaetud veega ning üksnes veerand maismaaga.

Vett on kolm korda rohkem kui maad!

Sellest elust, mis toimub vee sees, ei saa inimene eriti hästi aru, sest see on

maapealsest elust väga erinev. Kuna me ise vee sees elada ei suuda, tundub veeilm meile võõra ja salapärasena, vahel koguni hirmutavana. Sellest, kuidas elavad metsloomad või linnud, saame me aru märksa hõlpsamini, justkui iseeneest. Proovige mängida rebast, siili, varrest või varblast – see pole üldse raske. Aga nüüd proovige mängida mõnda kala, näiteks viidikat või lutsu. Ei oska?! Miks ei oska? Aga sellepärast, et me teame kaladest nii vähe...

Erinevaid kalaliike on maailmas umbes 25 000 ja neid on kolm korda rohkem kui erinevaid linnuliike (8600) ning üle kuue korra rohkem kui imetajate liike (4000). (Imetajad on loomad, kes toidavad oma järglasi rinnapiimaga, lastele "tiissi annavad".)

Kalu on mitu korda rohkem kui linde ja loomi, kuid tavaliselt tunneme me neid mitu korda vähem – kas see pole imelik? Asi on selles, et kalu on looduses jälgida

palju raskem kui linde või loomi, sest enamasti me lihtsalt ei näe, mis põnevad asjad veekogudes toimuvad.

Kalade elu uurivad kalateadlased, ihtoloogid, kes kasutavad selleks erilisi uurimislaevu ja kalade märgistamist, teevad proovipüüke, kaaluvad ja mõõdavad kalu. Teistest inimestest paremini tunnevad kalu ja nende elukombeid ka kalamehed; nii elukutselised kalurid kui ka huvikalastajad, kellele kalapüük pakub palju põnevaid hetki ja ootamatuid avastusi.

Milleks kala püüda?

Kalapüük on väga vana, lausa ürgne inimtegevus, palju vanem kui põluharimine või karjakasvatus. Nii on näiteks Eestistki, Pärnu jõe äärest, leitud luukonkse, mis pärinevad kiviajast ja on nii vanad, et me ei oska seda vanust õieti kirjeldadagi.

Imelik küll, aga inimene ei ole aasta

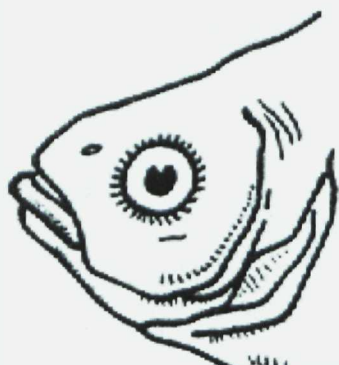
tuhandetega palju muutunud – ka tänapäeval tunneb ta kala kätte saades väga suurt rõõmu õnnestumisest. Just selle rõõmu pärast käivad ka Eestis kümned tuhanded inimesed vahetevahel kalal. Poest saaks osta kala küll lihtsamini ja selle hind tuleks odavam kui ise kalal käies, kuid poes või turul püüd-miserõõmu ei müüda.

Et kala kätte saada, peab kalastaja tundma õppima kalade elukombeid ja kogu veteilma; ta hakkab paremini aru saama sellest, mis on Loodus ja kes on tema ise, inimene. Targaks ei saa üksnes tema aju, vaid ka süda. Rääkimata sellest, et värskes õhus viibimine on ka inimese kehale väga hea.

Eesti veed ja kalad

Meie meri

Seda merd, mille ääres Eestimaa asub, nimetatakse **Läänemereks**. See meri jääb meist lääne ja põhja poole. Põhja pool on Soome laht, lääne pool Väinameri, ja sellest veel lõuna poole jääb Liivi laht – need on Läänemere need osad, mis Eestit ümbritsevad. Muide, mitmetes maades, mis meist lääne pool asuvad, kutsutakse Läänemerd hoopiski Idamereks, sest see jääb neist ida poole. Võib ette tulla naljakaid arusaamatusi kui eestlane vestleb muust rahvusest inimestega Läänemerest, nemad aga jonnakalt Idamerest kõnelevad – soomlane ütleb *Itämeri*, sakslane *Ostsee*, rootslane *Östersjön*. Siiski on sellel merel ka nimi, millest kõik ühtemoodi aru saavad, nimelt **Balti meri**. (Sellest merenimest on oma nime saanud ka üks eesti linn, Paldiski, mis kunagi oli vene keeles *Baltiiskij port*, saksa keeles aga *Baltischport* (Balti sadam). Et B-tähega algavad sõnad pole eestlasele suupärased, muudetigi linnanimi lõpuks Paldiskiks.)

Latika pea

Läänemeri on üsna madala ja mageda veega meri. Igasuguseid soolasid on selles vees 3-6 korda vähem kui muudes maailma meredes. Seal, kus suuremad jõed merre voolavad, on vesi nii mäge, et seda võiks lausa juua – oma maitset meenutab see mineraalvett. Oma mageduse tõttu polegi Läänemere vesi päris õige merevesi – niisugust vett nimetatakse **riimveeks**. Vee mageduse pärast ei ela Läänemeres ka paljusid kalu, kes on levinud muudes meredes, näiteks makrelli või heeringat (küll aga elab siin heeringa kääbusvorm – räim). Seevastu elavad meie meres mitmed kalaliigid, keda peetakse mageveekaladeks, näiteks koger ja haug.

Eesti rannajoone on väga sopiline, paljude lahtede ja saartega. Siin on kaladele head, mitmekesiseid elamistingimused. Rannajoone pikkuseks on arvatud 3794 km, millest 1242 km on mandriosa rand ja 2552 km saarte ja saarekete rand. Kui me kogu oma rannajoone sirgeks tõmbaksime, ulatuks see otsejoones Tallinnast Pariisi ning veel poole peale tagasigi.

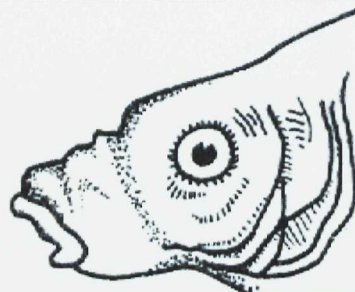
Meie jõed ja järved

Eestis on 234 jõge, mis on pikemad kui 15 km, peale selle hulk lühemaid jõgesid, ojasid ja magistraalkraave. Kui lühemad jõed, ojad ja kraavid ka juurde liita, on Eestis üle 7000 vooluveekogu ja nende kogupikkuseks on enam kui 31 000 km (kolmveerand ringi ümber maakera). Kõige rohkem on vett Narva jões, järgnevad Emajõgi, Pärnu jõgi ja Kasari jõgi.

Kaladest on kõige laiemalt levinud jõgedes haug. See ei tähenda, et hauged on arvu järgi kõige rohkem, vaid seda, et teda on kõige enamates jõgedes: **haugi on kolmest jõest või ojast kahes**.

Järvi ja veehoidlaid on Eestis rohkem kui 1200 ja neist 982 on suuremad kui üks hektar (100 korda 100 meetrit). Eesti kohta oleks üsna täpne ütelda, et see on tuhande järve maa, kuigi tavaliselt öeldakse niimoodi hoopis meie naabermaa Soome kohta. Tegelikult on Soomes järvi tohutult rohkem kui 1000, umbes 181 000.

Suurim järv, mida me Venemaaga jagame, on Peipsi. Suuruselt teine on Võrtsjärv. Nendega võrreldes on teised järved pisikesed, suuremad kui 1 ruutkilomeeter on 43 järve ja nende seast omakorda suuremad kui 3 ruutkilomeetrit vaid

Latika pea

12 järve. Seega, järvi on küll palju, kuid tavaliselt on nad üsna väikesed.

Kaladest on järvedes kõige enam levinud haug ja ahven: neid on kümnest järvest üheksas; kolmandal kohal on särg, keda on kümnest järvest kaheksas.

Meie kalad

Kui kogu maailmas teatakse umbes 25 000 kalaliiki, siis Eesti vetes elab sellest liigirohkusest umbes üks kolmesajandik, nimelt **üle 70 kalaliigi**. Täpset arvu ei saa me ütelda, et kas 74, 75 või 76 liiki, sest osade kalade puhul pole sugugi selge, kas nad elavad siin pidevalt või satuvad siia vaid vahel harva ja rohkem nagu eksikombel.

Erinevaid kalaliike on Eestis natuke rohkem kui erinevat liiki imetajaid (61 liiki), kuid umbes neli korda vähem kui linnuliike (297 liiki). Paremini tunneb üks tavaline inimene loomi, palju vähem teab ta aga lindudest ja kaladest. Kõiki meie kalaliike tunnevadki hästi üksnes kalateadlased; kalamehed tunnevad paremini kalaliikidest umbes pooli, ikka neid, keda on huvitav õnge või landiga püüda; tavaline linnainimene teab aga paremal juhul vaid seda, et ahvenal on triibud, haugil on teravad hambad, kilu on tilluke ja elab plektoosis, räim aga tomatis.

Kuid oleks ju vahva Eestis elavatest kaladest rohkem teada saada. Ja veel enamgi – neid kalu ka püüdma õppida!

Kuidas kalad jagunevad

Me ei räägi siin sellest, kuidas omavahel ära jagada kinnipüütud kalad, vaid sellest, kuidas kalad oma eluviisi poolest liikide kaupa erinevad. Nagu allpool selgub, võib kalu jaotada väga mitut moodi.

Merekalad ja mageveekalad

Maailmas on väga levinud kalade jagamine merekaladeks ja mageveekaladeks. Ka Eestis saame me kalu

Ohtlik retsept

B rasiillased on suured maiasmokad. Pole vist teist maad, kus nii ohtralt ja mõnuga torte ja tordikesi süüakse, kus magustoitulele nii suurt tähelepanu pööratakse. Magustoidu pärast võib isegi oma trooni kaotada. See juhtus siis, kui Brasiiliat valitses veel kuningas. Ühel kenal lõunaajal kihutas ratsamees kuningalossi ette ja hüüdis ärevalt:

“Laske mind, laske mind kuninga jutule!”

Ent vahimehed vaidlesid vastu:

“Võimatu! Võimatu! Tema hiilgus sööb lõunat!”

“Kuid sellest oleneb ta saatus! Elu või surm!”

“Kapten,” kuulutas kuninga õukondlane, “mul on kahju, kuid just praegu hakkas kuningas sööma oma lemmikrooga – krabipudingit. Selle toimu juures ei tohi keegi teda segada.”

Nõnda sai kuningas alles lõunasöögi järel teada, et poeg on kuulutanud välja riigi iseseisvuse ning kuninga troonilt kukutanud.

Kui poleks olnud pudingit, küllap oleks Brasiilia ajalugu hoopis teistsuguseks kujunenud.

Ent Rio de Janeiro elanikud on jäänud tänaseni truuks kunagi kukutatud kuninga maitsele. – Süüa magustoiduks ikka krabipudingit. Ja kui süüakse krabipudingit, ei tohi keegi sööjaid segada. Niisiis

MAGUS JOONISTUSVÕISTLUS NUTIKATELE!

KOMMIVABRIK KALEV ja **HEA LAPS** kuulutavad välja uue vahva võistluse kõigile, kellel pea pakatab headest mõtetest ja käed on valmis neid mõtteid paberile panema! Kõik me oleme jõuluvanale salmi lugedes saanud kena kommipaki, mida on põnev avada. Seni on kommipakkide kujundamine jäänud täiskasvanud kunstnike ja päkapikkude hooleks. Nüüd saad aga Sinagi, hea sõber, selles asjas oma sõna sekka öelda. Joonista või meisterda just selline kommipakend, mis Su meelest teeks rõõmu igale lapsele! Algab võistlus

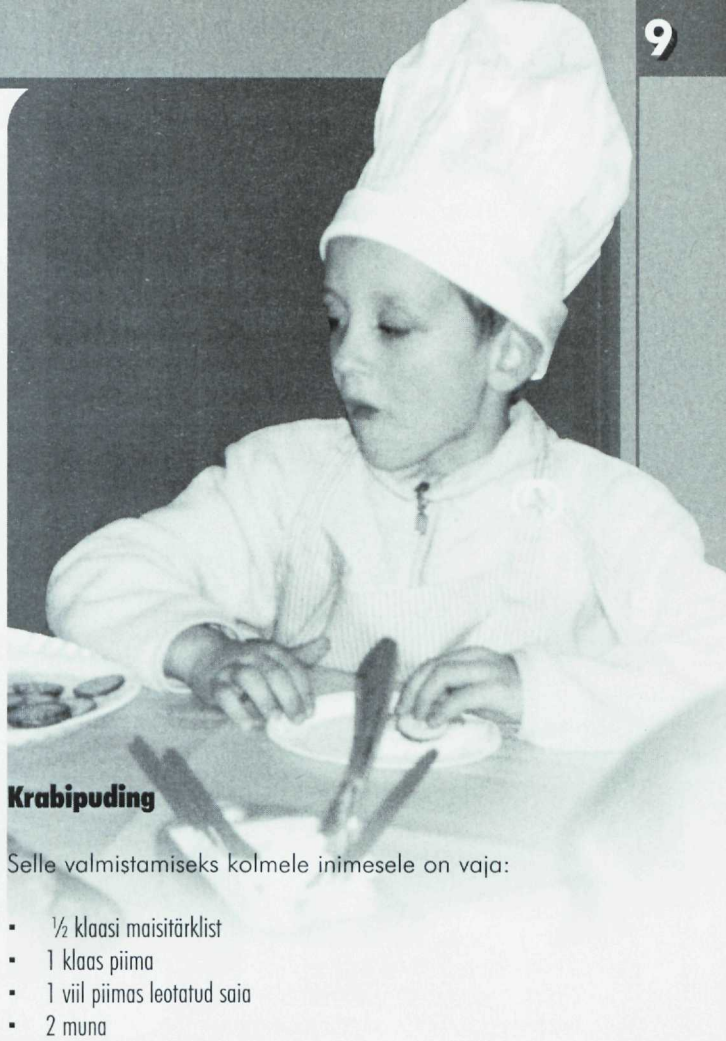
LAHE JÕULUKOMMIPAKK MINU PARIMALE SÕBRALE!

Saada oma geniaalsed ideed toimetusse hiljemalt **10. detsembriks 2004!** IGALE TÖÖLE palume lisada oma andmed: nimi, vanus, kool, aadress, telefoninumber või e-postiaadress. Ümbrikule kirjutage märksõna “Kommipakk”.

Parimad tööd lähevad näitusele Tallinna Kaubamaja Kalevi kohvikusse! Teadagi ootavad nende autoreid **VÄGGGA MAGGUSAD AUHINNAD KALEVILT!**

Ning nutikamad pakendid võivad järgmisteks pühadeks juba ka jõuluvana trükikotta rännata!

JÕUDU KÕIGILE KUNSTNIKELE JA LEIUTAJATELE!

Krabipuding

Selle valmistamiseks kolmele inimesele on vaja:

- ½ klaasi maisitärklis
- 1 klaas piima
- 1 viil piimas leotatud saia
- 2 muna
  - 300 g krabi- või vähiliha
  - 1 suur puhastatud tomat
  - pipart
  - majaraani
  - 1 spl koorevõid või margariini
  - 1 spl paneeritud kuivikuid
  - soola
  - (soovi korral) 1 spl tomatipastat

Kõigepealt valmistatakse maisitärklisest ja piimast pudingi alusmass. Leotatud sai surutakse läbi sõela, segatakse munakollase ja soolaga, seejärel kogu jahutatud pudingimassiga. Krabiliha ja tomatilõigud mooritakse margariinis, lisades sinna maitseaineid, ning segatakse pudingimassiga. Nüüd vahustatakse munavalged, lisades sinna veidi soola, ning valatakse pudingimassile. Pudingimass ongi koos. Sellele lisatakse veel maitseaineid ja kallatakse siis kõik võiga määratud ning kuivikupuruga kaetud vormi ning lükatakse umbes veerand tunniks keskmisel temperatuuril töötavasse ahju. Valmis puding kaunistatakse krabikildude ja tomatitükkidega. Lisandiks sobib pudingile sõmeraks keedetud riis või toorsalat. Toorsalateid oled sa õppinud juba tegema. Vali nendest mõni, mis sinu meelest pudingi juurde kõige paremini sobib.

Retsepti avastas ja tõlkis Andres Jaaksoo

Autotuuningu uudised

uemate autode tuunimine (omanäolisemaks muutmine) on kogunud viimaste aastatega populaarsust terves maailmas. Paljud autoomanikud soovivad, et nende masin erineks millegi poolest teistest, tuhandetest täpselt samasugustest autodest. See on ka täiesti

mõistetav, sest eks ta imelik ole, kui linnas iga teine sulle samasuguse autoga vastu sõidab.

Selle eest aga, et autoomanikud oma soovid ka täide viiksid, vastutavad tuuningufirmad, mida tekib samuti juurde nagu seeni pärast vihma.

Autotuunimisega tegelevad ettevõtted toodavad iga levinuma keretüübi jaoks osasid, mis aitavad muuta auto välisilmet. Kuna neid firmasid on palju, siis on ka oma masina välisilme muutmiseks tohutult palju võimalusi. Autodele on saadaval spoileringe, stabilisaatoreid, kapotte ja kõikvõimalikke pisividinaid, mis aitavad masinate välimust tundmatuseni muuta. Õigete tuuningumasinate ehitajate tunnuseks ongi enamalt jaolt see, et nad oma autot kõikvõimalike (ja võimatute) lisadega muudavad kuni selle piirini, et kui auto täpselt samasuguse tuunimata masina kõrvale paigutada, siis erineb see algupärasest tõesti niivõrd palju, et keegi seda ära ei tunne. Üks viimaseid moerõõgatusi tuuningumasinate juures on Lamborghini stiilis ülespoole avanevad uksed. Turule on jõudnud uksehinged, mille paigaldamine on suhteliselt lihtne ja mis võimaldavad kasvõi Moskvitši uksed ülespoole avanevateks muuta. Enamik tuuningufirmasid tegeleb lisaks masina välimuse muutmisele ka mootorite seadistuse muutmisega.

Mootorite võimsamaks tegemisega saavutatakse see, et autod – lisaks täiesti erinevale välimusele – oma vendadest ja õdedest ka kiiruse ja kiirenduse poolest erineksid. Tänapäevased mootorid on enamikus elektrooniliselt juhitavad ning nii piirdubki peamine tuunimine tavaliselt mõne elektroonilise piiraja asendamisega, mingi muu mikrokiibiga, mis mootori seadistused juba ägeda-

maks ajavad ning mootori võimsamaks muudavad. Osal autodest saab mootori seadistusi muuta ka sõidu ajal, autos asuva sülearvuti abil. Loomulikult ei piiruta mootori forsseerimise puhul ainult elektroonikaga, sest toodetakse ka kõikvõimalikke turbosid, väljalaskeid ja karburaatoreid, mis mootori võimsust mehaaniliselt veelgi tõsta suudavad. Lõpptulemusena võib suvalisest Toyotast, millega ema on juba kaks aastat rahulikult poodi ja tagasi kärtanud, saa-

da mürkrohelist värvi rakett. Rakett mitte ainult välimuse poolest, vaid ka kiirusomaduste poolest. Rakett, mis mõnel rahulikumal ja politseivabamal asfaldilõigul küünib sujuvalt ka kiiruseni kolm-

sada kilomeetrit tunnis.

Võrreldes näiteks ameerika autode ümberehitamisega, on Jaapani ja Euroopa autode tuunimine ka tunduvalt odavam löbu. Seda eelkõige sellepärast, et eurosid ja japsee on rohkem toodetud kui ameeriklasi, mistõttu autode hinnad on piisavalt madalad. Teiseks olulist rolli mängivaks teguriks aga on see, et Ameerika masinatele toodab erinevaid tuunimislisiasid vähem firmasid, Euroopa ja Jaapani autodele tuuningujubinate tootmisega tegelevad aga paljud, millest tulenevalt on firmade vahel ka tugevam konkurents ja toodete hinnad püsivad madalamad.

Märt Lauks

Hõbedane hääl ja kuldmedalid

6. oktoobril esines Estonia kontserdisaalis kuulsa Peterburi Terem-Quarteti saatel mitmete lauluvõistluste laureaat **ALEX PRIOR**. 12-aastane Inglismaal elav pois on kümnest eluaastast alates andnud juba lugematul arvul kontserte ja pälvinud nii kuldmedaleid, aukirju kui ka ordeneid. Ajakirjanikud on teda nimetanud väikeseks Pavarottiks. Alexi ema on venelanna, isa aga inglane. Alexi vanavanavanaisa on maailmakuulus vene teatrimees Konstantin Stanislavski, tema lauluõpetaja Julia Litvinova on aga pärit Eestist. Maailm on väikel

Esitasime Alexile mõned küsimused ning noor muusik oli rõõmsalt nõus neile vastama.

■ Kas Sulle meeldib ringreisidel käia? Kus on olnud kõige toredam?

Jah, turneed meeldivad mulle, aga pean tunnistama, et kõige lahedamaks pean neid kohti, kus kõik mu ümber on mugav ja ilus. Nii nagu Tallinnas – seal elasin suures ja kaunis, lilli täis hotellitoas, millest avanes fantastiline vaade vanale Tallinnale. Muljet avaldas mulle New York, see on Euroopa linnadest nii erinev. Aga igas linnas, kus olen käinud, leidus midagi erilist. Moskvas elas kunagi mu ema, Tallinn oli minu jaoks eriline, kuna seal on sündinud ja elanud mu õpetaja.

■ Kas õpid ka tavalises koolis? Missugused õppeained Sulle meeldivad?

Jah, käin harilikus koolis, mille nimi on USC. See on poistekool. Mu lemmikaine on inglise keel. Mulle meeldib kirjutada luuletusi ja jutte... Ma loen ka palju. Hulk raamatuid on läbi loetud lennukites. Ei saa öelda, et mata mulle eriti meeldib, aga selles olen päris kõva mees.

■ Kas Sul on hobisid?

Ma kogun marke – ostsin Tallinnastki mõned kaasa. Kogun veel ka marke ja medaleid.

■ Kas on tõi, et valdad seitset keelt?

Ei, seitset keelt ma ei valda – aga laulda võin seitsmes keeles küll. Kuid teen pidevalt tööd oma keeleõpetajaga, et saavutada neis keeltes hea hääldus ja et aru saada, millest ma laulan. Suvel olin Hispaanias ja sain sealgi veidi keeletunde, see aitas mind hispaaniakeelsete laulude juures tublisti.

■ Kas tegeled ka arvutiga?

Arvuti kasutan ma iga päev – kirjutun Sibeliusse programmi abil muusikatki. (Alex on kirjutanud terve plaadi jagu laule, kuid ka tõsist instrumentaalmuusikat, muuhulgas klaverikontserdigi!) Ja samuti kasutan interneti oma koolitööde tegemisel. Kui aus olla, siis on mul kohutav käekiri, niisiis lubatakse mul kirjalikke koolitöid teha arvuti abil. Olen ka e-posti austaja: minu fänniklubisse on kogunenud juba üle 600 fänni ja nende sõnumitele tuleb ju vastata.

■ Kes on Su lemmiklaulja ja missugune on Su lemmiklaul?

Mu lemmiklaulja on Placido Domingo. Tal pole ainult ilus hääl, vaid ta on tõeline muusik! Mulle meeldib väga ka vene laulja Jevgeni Nesterenko, olen teda kuulnud ainult plaatidelt ja DVD-delt, aga minu meelest on ta imeline. Eriti võimas on ta Boris Godunovina.

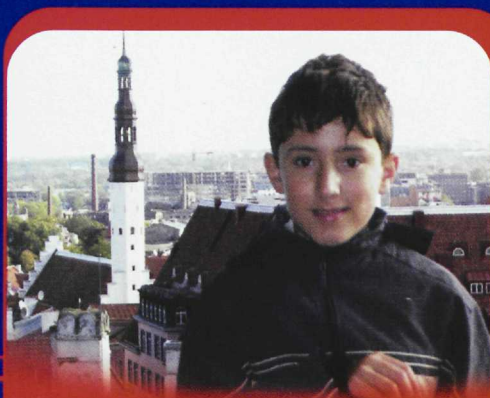
Mu lemmiklauluks on üks aaria Puccini ooperist "Durandot" – "Nessun dorma". Laulsin seda mitmeid kordi juba enne 10. eluaastat. Esimest korda kriketiväljakul, rabades kõiki õpetajaid ja treenereid, ja hiljem sellistel suurtel lavadel nagu Londoni Millennium Dome.

■ Kas tuled veel kunagi Eestisse – näiteks laulupeole, kus esinevad tuhanded noored?

Tuleksin väga hea meelega nii Tallinna kui võib-olla ka teistesse Eesti linnadesse. Nii et jään kutset ootama! Eesti inimesed jätsid mulle väga hea mulje – arvan, et nad on väga kultuurised ja armastavad muusikat. Ma sain sõbraks ka ühe eesti tüdrukuga – Elizabethiga, kes tuli mu kontserdile. Praegu peame kirjavahetust e-posti teel. Loodan, et ühel heal päeval kohtume jälle!

Alexit küsitles Leelo Tungal

Internetisõpradel soovitame kiigata Alexi koduleheküljele, mille aadress on <http://www.alexprior.co.uk/>

KAS OLED PEALISKAUDNE TRENDIJÄRGIJA VÕI ISESEISEV OTSUSTAJA?

1 Teleka ette istudes otsid kõigepealt

- a) Kartulikrõpsupakki
- b) kanalipulti
- c) telekava, et valida mingi huvitav saade

2 Parima sõbraga vestled kõige sagedamini

- a) MSN-i kaudu
- b) mobiilisõnumitega
- c) õues, koolis või kodus

3 Sinu lemmiktoit on

- a) hamburger ja friikartulid
- b) makaronid keetupiga
- c) pikkpoisid porgandisalatiga ja roosamanna

4 Oma toidu võtad

- a) lähimast kiirtoiduputkast
- b) mikroahjust
- c) pliidiil podisevast kastrulist või pannilt

5 Su peamine mängukoht on

- a) arvuti juures
- b) teleka ees
- c) palliplatsil, võimlas või mingis ringitoas

6 Su pikim teekond päeva jooksul on

- a) 15 meetrit (liftist emme autoni)
- b) 300 meetrit (kodust bussipeatuseni)
- c) 2–3 km või enamgi, sest armastad jala käimist

7 Põhiliselt on sul peas

- a) CD-mängija kõrvaklapid
- b) vinge soni, sirm kuklas
- c) igasugused plaanid ja ideed

8 Kui oled koolimaja nurga taga, siis

- a) teed suitsu
- b) viskad poppi
- c) mängid sõpradega luurekat

9 Oma riided valid

- a) klassi kõige rikkama tüdruku või poisi järgi
- b) popi teleseriaali tegelaste eeskujul
- c) vaatad moesauteid ja leiutad ise üht-teist uut

10 Raamatukogusse sattudes vaatad kõigepealt

- a) seltskonnaajakirjanduse pilte
- b) koomiksitate lahtrisse
- c) uudiskirjanduse riulisse

11 Joonistada meeldib sulle

- a) kopeerpaberi abil pilte maha viksides
- b) täpselt koomiksitategelasi jäljendades
- c) oma fantaasia järgi

12 Kui vend või õde kutsub sind mardi- või kadrisanti tegema, siis

- a) ütled, et parem korraldad mingi halloweeni-peo
- b) ühined teistega siis, kui saadud annetusi jagama hakatakse
- c) paned oma pea tööle ja leiutad vingeid etteasteid

PUNKTID:

- a - 1 punkt
- b - 3 punkti
- c - 5 punkti

eriti oma peaga mõelda ja arvad, et võid sattuda teiste pilkealuseks, kui teed midagi teisiti kui nemad. Sinu elus võib ette tulla palju kadedust ja pettumusi, sest alati on keegi, kes on sinust üle nii rikkuse kui julguse poolest ja ki-

pub sind käsutama. Vaata ette, käsualuse rollist on väga raske vabaneda! Kahtlemata on sinulgi mõni ala, milles oled teistest tugevam – näita seda oma ümberkausetele, ja sind hakatakse palju kõrgemalt hindama!

■ **KUI SAID 21 - 40 punkti**, siis näitab seegi väikest mõttelaiskust. Tegelikult on sul eeldusi olla mõneski ettevõtmises kamba juhiks ja nii mõnedki peaksid sind oma eeskujuks, kui sa ainult ise ei kardaks liiga "mammakas" paista. Võiksid rohkem mõelda sellele, mis on su tugevam külg, ja sellega rohkem tegelda. Ega tänapäeval saa keegi olla igal alal esimene, nii et arenda ennast just sellel alal, mis sul kõige paremini välja tuleb, ja sinu elu muutub tükki maad lähedamaks.

■ **KUI SAID 40 - 60 punkti**, siis oled originaalne inimene. Kui sa juba pole mingi kamba või klassi boss, siis saaksid selleks kohe, kui vaid sooviksid. Samas võib sul tekkida ütlemit ja riide nendega, kes arvavad, et kõike saab osta, kui sul on piisavalt raha: nemad võivad sind pidada pugejaks või vanamoodsaks tüübiks. Kui oled kinnise loomuga, siis võid saada ka nohiku kuulsuse, aga kui sul jätkub piisavalt huumorimeelt, siis leiad palju sõpru ja austajaid. Kui aga oled sattunud mingisse trendiorjade seltskonda, siis hoia rohkem suu kinni seni, kuni jõuad viimasesse klassi – vähemasti kõrgkoolis osatakse sinusuguseid hinnata!

■ **KUI SAID VASTATES 12 - 20 punkti**, siis oled väga kergesti mõjutatav teiste (eriti sinust rikkamatest peredest) kaaslaste poolt. Sa ei viitsi

Õpetaja ütleb: "Juku, kui sul on viisteist kala ja su kass neist kümme tükki ära sööb, siis mitu kala sulle alles jääb?"

"Kolmteist!" vastab Juku.

"Kuidas kolmteist? Viisteist miinus kümme pole ju kolmteist!" pahandab õpetaja.

"Jah, aga ma olen juba ammu ära proovinud, et mu kiisuke ei söö kunagi korraga üle kahe kala!" kinnitab Juku.

Miks kalad näkkavad kõige paremini just vihma ajal?

Sellepärast, et nad arvavad, et inimesed istuvad vihmase ilmaga kodus. Kaladel pole nimelt aimugi, et inimesed on leiutanud vihmavarjud ja -keebid!

"Missugused on maakera kõige niiskemad paigad?" küsib õpetaja.

"Kõrbed!" teatab Juku.

"Miks sa nii arvad?" imestab õpetaja.

"Aga filmides on näitlejad alati higist läbimärjad, kui nad läbi kõrbe lähevad!" kinnitab Juku.

Missuguseid arve armastavad murd-
vargad?

Murdarvel!

Miks pakutakse koolis suurel vahetunnil lõunasööki?

Selleks, et lapsi ette valmistada raskusteks ja kannatusteks, mis neid edaspidises elus võivad ootamatult tabada.

Juku läks raamatukogusse ja soovis en-
nast lugejaks registreerida. Raamatu-
kogutädi võttis tühja lugejapileti ja asus
seda täitma.

"Nüüd ma palun veel sinu nime,
väikemees!" jäi tädi ootele.

"Minu nime?" kohkus Juku. "Kas sul
endal siis nime ei ole, et tahad minu oma

ära võtta? Ei, seda ära
mitte loodagi!"

Emä ja Juku lähevad poodi rulliske ost-
ma.

"Mis number need uisud peaksid ole-
ma?" küsib müüja.

"See pole üldse sinu asi!" hüüatab
Juku. "Ega uiske ei osteta sulle, vaid
mulle!"

Juku küsib emalt: "Miks meie isa ei osta
ometi uut autot?"

"Sellepärast, et tal pole üldse raha!"

"Aga miks tal siis raha ei ole?"

"Sellepärast, et ta ostis uue auto!"

TÕESTISÜNDINUD LUGU

Tere, Hea Laps!

Mina tahtsin öelda, et mu emä ostis
kunagi tabletipaki, kuhu peale oli kirjutat-
tud nii: "Kui ravim ei mõju 30 päeva jook-
sul, tuua AVAMATA pakend kauplusesse
tagasi, ja saate oma raha tagasi."

Merily Leis

Hei, Triibu-Liine!

Saadan mõned anekdoodid!

Kerli Annikorust

Tädi küsib Juku emalt: "Ei tea, kuidas
aru saab, millal Juku ei ole enam tiita?"

Juku emä: „ See on lihtne: siis ei käi
Juku enam porilompides."

Õpetaja käsib: "Kirjutage vihikusse järg-
mised laused. "Mina lahkun kodust. Emä
lahkub kodust. Isa lahkub kodust. Vana-
emä lahkub kodust. Juku, kuidas sina nii
kiiresti oma laused valmis said? Kas sa
jõudsid ikka kõik kirja panna?"

"Muidugi!" ütleb Juku ja näitab oma
vihikut. Sinna on kirjutatud: "Maja täitsa
tühi!"

Matemaatika õpetaja küsib: „Juku, kui-
das sa nimetad seda tehet, kui sul on
viis banaani, aga vend võtab kaks tükki
endale?"

"See on vargus, õpetaja!" teatab
Juku.

Siil kukub auku ja ütleb: "Kui ma siit 5
minuti jooksul välja ei saa, siis ma lähen
ja toon redeli!"

"Ärge põrnitsege, ma ei naera teie üle."

"Aga kelle üle, kui küsida tohib?"

"Vaadake seda valge soniga meest
seal..."

"Ja mis teid temas naerma ajab?"

"Ta näeb välja sama tobe kui teie!"

HEA LAPS

KÄISI TOOTSI-TEELE KODUKANDI VÄLJANÄITUSEL

Paunvere on Tootsi, Teele ja teiste O. Lutsu „Kevade” tege- laste kaudu tuttav küll vist kõigile. Paunvere Väljanäitus toimus sel aastal juba seitsmendat kor- da. Hoolimata vägevast sajust ja muda- mülkaks muutunud laadaplatsist tuli rah- vast kokku väga palju ja kauplemine ning väljanäitamine käisid suure hooga. Näi- tusel ja müügil olid põllu-, aia- ja metsa- saadused, käsitöösemed, loomad, lin- nud, puud ja pöösad ning palju erakord- set ja kummalist taime- ja loomariigist.

Meelelahutust pakkusid Kuldne Trio, Läti Rahvuslike Relvajõudude Puhkpilli- orkester, tantsutrupid jt. Päeva juhtis O. Lutsu huumoripremia saanud Peeter Oja. Hea Lapse telgikesse põikas mitmeid kordi sisse teravaninaliste saabastega härra Kiir ise! Rahvale pakkusid riigikogu liikmed tasuta anekdootide eest head- paremat. Jagati väljanäituse kiitusekirju: näiteks Indrek Allikas sai selle 14 kg kaalunud kapsa eest!

„Kevade” koolisõbrad

On Palamusel vana kool, siin õppis Luts, kui oli noor. Arno õppis koolis hoolega, Tõnisson sõi kahe suupoolega. Vigurvändaks oli Toots, aknasse ta viskas noolt. Kord kuivalgel ööl Tootsil oli kummituse tööd. Kannelt mängis Imelik, kaebajaks Kiir pikk. Tedretähnid temal ninal, kuid pingil puudus pinal. Nööbid kadund saapal tal, need siiski leiti voodi alt. Kiir aialippe murdis ja saksa poistel valu andis. Tootsiga Kiir ikka koos tihti müramisehoos. Teelel olid pikad patsid, tüdrukutel sitsid-satsid. Kõik lapsed kartsid kõstrit ja kõõgis polaud röstrit. Loetud „Kevade” meil sai ring tegelased meelde jäid.

Dava Soodla
Hanna- Maria Morel
Hando Koger
Viluste põhikoolist

**PILDIKESI TOOTSI-TEELE
KODUKANDIS TOIMUNUD
PAUNVERE LAADALT,
millest võttis osa ka Hea Laps**

Mustkunsti ajalugu

Tere taas!

Seekord räägime seiklushimulisest itaalia mustkunstnikust **Bartholomeo Boscost**, kes sündis 1793. aastal. Nooruses liitus ta Napoleoni armeega, tehes kaasa mitmeid sõjaretki. Saatus ei soosinud aga teda ja Bosco saadeti Siberisse. Seal asus ta oma mustkunstilaseid oskusi lihvimise, pakkudes ajaviidet nii endale kui ka oma saatusekaaslastele. Vabanedes otsustas Bosco jätkatagi tööd mustkunstnikuna. See polnud talle ainult raha teenimise küsimus, vaid kogu elu sisu. Ta demonstreeris oma trikke igal pool – nii tänaval kui ka

Bartholomeo Bosco

laval. Bosco käteosavus oli treenitud sellise tasemeni, et oma etteasteteks vajas ta vähe abivahendeid. Enamuse trikkidest sooritas ta väikeste esemetega, nagu näiteks kaardid, mündid, linikud jne. Peale käteosavuse oli Bosco trumbiks ka tugev näitleja-

anne. Laval mõjus ta nii loomulikult ja veenvalt, et teda imetlesid mitmed teised tolle aja suured mustkunstnikud. Boscot saatis hämmastav edu, temast sai ülemaailmne legend. Suur mustkunstnik suri 2. märtsil 1863 Saksamaal. Kuid mälestus Boscost elab edasi.

Mardi- ja kadripäeva-trikkide töövahendid

Mardi- ja kadrisanti tehes rõõmustatakse tavaliselt külastatavat kodu küll laulu ja tantsuga, kuid tegelikult on see suurepärase võimaluse ka oma mustkunstioskusi demonstreerida. Suuri abivahendeid nõudvaid illusioone ei saa küll sooritada, kuid mõni väike trikk kaartide või pallidega ajab asja ära küll. Arvestada tuleb sel-

lega, et pealtvaatajad asuvad sulle väga lähedal, nii et trikki tuleb enne mitmeid kordi harjutada: mida lähemal publik mustkunstnikule on, seda paremini on kõik tema liigutused näha ja seda kergemini võib tähelepanelik vaatleja trikki saladuse ära tabada. Miinuseks on kindlasti see, et praegu on väljas õhtuti juba külm ja läbikülmunud kätega on väga raske mõnda trikki perfektselt sooritada. Tähelepanu tuleb pöörata ka riietusele. Kui mardipäeval on tavaks selga tõmmata pahempidi pööratud kasukas, siis peaks mustkunstnik enne välja minemist oma etteastet sellises riietuses harjutama – võib juhtuda, et kasukas osutub liiga raskeks või ebamugavaks ega anna kätele liikumisruumi. Edu harjutamisel!

Trikk

Mustkunstniku ees on kolm palli – roheline, punane ja kollane. Iga palli ees on sama värvi paber, mille sisse mustkunstnik pallid mähib. Roheline rohelisse, punane punasesse ning kollane kollasesse. See tehtud, loeb ta paberisse mähitud pallidele peale võluskõnna: *“Punane, kollane ning roheline, valgusfoori helkivad värvid, heitke seljast oma keelustavad keebid, sest tihedas lii kluses kaovadki närvid!”*

Seejärel ulatab mustkunstnik pallid publikule ning palub paberi nende ümbert eemaldada. Kõigi imestuseks tuleb rohelise paberi alt välja kollane, punase paberi alt roheline ning kollase alt punane pall.

Saladus: Selle triki sooritamiseks on vaja kahte kollast palli, millest üks on mustkunstniku

pihku peidetud. Kui ta võtab laualt paberisse mähkimiseks rohelise palli, asendab ta selle kiiresti kollasega, nii et tema pihku jääb nüüd roheline pall. Järgmiseks võtab ta punase palli, mille asendab rohelisega ning kõige viimasena kollase, mille asemel mähib ta paberisse rohelise palli. Nii lihtne see ongi, kuigi vajab enne esinemist kõvasti harjutamist.

Mustkunstnik Ande

“Punane, kollane ning roheline, valgusfoori helkivad värvid, heitke seljast oma keelustavad keebid, sest tihedas lii kluses kaovadki närvid!”

Fragment Chagalli maalist “Akrobaat”

Koolimullid

Tere, Triibukas!

Saadan Sulle andmeid selle kohta, missugused lilled toovad õnne!

Maret Tallinnast

KALJUKITS (22.12 – 20. 01) – valge nelk, tumepunane moon

VEEVALAJA (21.01 – 20.02) – kannike, nartsiss

KALAD (21.02 – 20.03) – meespea, krookus, nartsiss, jasmiin

JÄÄR (21.03 – 20.04) – kannike, alpi kann, lillhernes, rukkilill

SÖNN ((21.04 – 2.05) – maikelluke, sirel

KAKSIKUD (21.05 – 21.06) – karikakar, moon, jasmiin, nartsiss

VÄHK (22.06 – 22.07) – liilia, vesiroos, jasmiin

LÖVI (23. 07 – 23.08) – pojeng, krüsanteem, gladiool

NEITSI (24. 08 – 23.09) – aster, moon

KAALUD (24.09 – 23.10) – kannike, roos

SKORPION (24.10 – 22.11) – nelk, krüsanteem

AMBUR (23.11 – 21.12) – nartsiss, nelk, rukkilill

JA VEEL ON MUL MÕNED ENNUSTUSED LINDUDE KOHTA

KUI NÄED TOONEKURGE, siis on sinu peresse beebit oodata.

KUI NÄED HOMMIKU ESIMESENA KAJAKAT, siis tähendab see pikka reisi.

KUI ESIMESSE LINNUNA NÄED TUVI, siis tähendab see armumist.

KUI NÄED LEEVIKEST, siis tähendab see tervise paranemist.

KUI NÄED KOTKAST, siis saad palju võimu juurde.

TRIIBU-LIINE MÄRKUS: Sõbrad, kõik hommikul loomaaeda: seal saame ühekorraga nii armu-, tervise- kui võimulinde vaadata! Ja kellel eriti veab, sellele jätab ehk armutuvi väikese mälestusmärgigi pähe või õlale...

Tšauki, Hea Laps!

Siin on mõned ennustused. Kes tahab, see usub, kes ei taha, see lugegu niisama!

Cätlyn

▪ **SIIS, KUI VÕTAD TOITU NOA OTSAST** – muutud tigidaks.

▪ **KUI TOIT ON ÜLE SOOLATUD**, siis tähendab see, et kokk on armunud.

▪ **LAUAS EI TOHI KÄEST KÄTTE SOOLA-TOOSI ANDA** – muidu lähed selle inimesega tülli, kellele soola ulatad. Selleks, et tüli ei tekiks, tuleb teisele soolatospi ulatades naerda.

▪ **KUI AJAD SOOLA MAHA**, siis tähendab see, et tulekul on suurem pahanodus.

▪ **TÜDRUKUD, KES AJAVAD ALATASA SÖÖGILAUAS MIDAGI ÜMBER**, abielluvad tulevikus joodikuga.

▪ **UKSELÄVEL SEISTES** ei tohi kättpidi teretada ega hüvasti jätta, muidu lähed käesurujaga tülli.

▪ **KUI OLED KOGEMATA ÖELNUD MIDAGI**, mille juhtumist sa ei taha (näiteks, et jään vist täna kooli hiljaks), siis pead kolm korda üle vasaku õla sülitama või kolm korda sõrmenukkidega vastu mingit puueset koputama, et see asi ei toimuks.

▪ **KES OMA MÜTSIGA MÄNGIB**, selle pea hakkab varsti valutama.

▪ **KES PANEB HOMMIKUL SÄRGI PAHUPIDI SELGA**, see võib päeva jooksul kere peale saada. Et seda ei juhtuks, pead kolm korda üle vasaku õla sülitama ja siis särki õigetpidi selga panema.

▪ **KUI HAMMUSTASID KOGEMATA KEELDE**, siis saad varsti riielda.

▪ **KUI TÕMBAD PÕRANDAT PÜHKIDES** kogemata harjaga üle kellegi jalgade, siis läheb sellel inimesel sinuga koos olles halvasti.

▪ **KUI TAHAD KEDAGI ENDASSE ARMUMA PANNA**, siis pead temalt mingi pisikese eseme näppama ja seda alati endaga kaasas kandma.

▪ **KUI TUNNED**, et aevastus on tulemas, aga see jääb siiski tulemata, siis

tähendab see, et sul on salajane austaja.

▪ **OMA EMA NÄGU POISID** ja isa nägu tüdrukud saavad õnnelikuks.

▪ **KUI LEIDSID TEILT HOBUSERAUA**, siis tähendab see suurt õnne.

▪ **KUI TORKASID ÖMMELDES NÕELAGA SÕRME**, siis tähendab see peatset armumist.

▪ **KUI KÕRV HUUGAB**, siis tähendab see, et sinust räägitakse. Kui undab parem kõrv, siis on see, mis sinust räägitakse, tõsi, aga kui huugab vasak kõrv, siis valetatakse.

▪ **KA LUKSUMINE** tähendab seda, et sind räägitakse taga.

▪ **KUI SÖÖGILAUAS** kukkus maha kahvel, siis tähendab see, et külla on oodata naisterahvast, kui aga kukkus nuga, siis on külaline meesterahvas.

▪ **ESMASPÄEVITI** ei tohi raha välja laenata, muidu läheb raha sinu juurest ära terve nädala jooksul.

▪ **KUI SIND PEETAKSE TÄNAVAL** kellekski teiseks, siis tähendab see rikkust ja edu.

▪ **VIHMA KÄES KÕNDIMINE** tähendab õnnelikuks saamist.

TRIIBU-LIINE KOMMENTAAR: Oi-oi, kui palju asju tuleb meeles pidada, et elus hakkama saada! Mõni temp on päris ohtlik: näiteks ei pruugi politseinik üldse aru saada, et tahtsid teda endasse armuma panna, kui ta vormimütsiga plehku panid... Ja tuulise ilmaga vihma käes kõndides võid koos õnnega kätte saada ka ränga kõha ja nohu... Ega siis jää muud üle, kui tuleb valtsal pilgul tee peal ringi vaadata: ehk on mõni lohakas hobune oma rava maha pillanud! Pane see siis endale näo ette – ja külalaps sind peetakse tänaval kindlasti kellekski teiseks!

Leho Männiksoo

Kõrvemaal kajad

Ügise hingus sasib puude-latvu ja vilu tuul veab tubaste tegevuste juurde.

Läägrid ja matkad, lõkkeõhtud ja vihmavalangud vastu telgikatust, magus

uni magamiskottides ning sääsepuretud käsivarred on nüüd juba põnev mälestus suvest. Nendest sõprade ringis juttu vete saab seda kõike veel kord läbi elada.

Ökoskaut-noorjahimeeste laagris Kõrvemaal oli koos poisse-tüdrukuid mitmest kandist. Kõige pikema matka laagripaika oli ette võtnud meie vennaskonnaga ühinenud poiss Silver Kuldkepp Võrumaalt.

Mida laagrilised oma logiraamatutesse kirjutasid? Salgajuht küsis oma salga liikmetelt: "Kes on sinu meelest skaudid?"

Sten: "Loodusinimesed." Mikk: "See, kes hoiab loodust, telgib, teeb õhähäiret, jookseb karistuseks ümber järve ja sööb halvaad ka." Kaarel: "Hoolsad, kes aitavad teisi inimesi, korjavad metsas prahti, nad lihtsalt aitavad rahvast." Reigo: "Kes oskavad kompassi kasutada ja metsas liikuda. Tunnevad loomi ja loomade jälgi. Nad ei eksi metsas ära ja on kunagi paremad sõdurid."

Kahepäevasest väliõõbimisega matkast, mis on kujunenud ökolaagrite "naelaks", tehti pikki lugulaule ja lühemaid matkaarvandeid:

"Algul läksime mööda laudteed, mis läbis raba, vaatetorni. Seal tegime peatuse & ronisime torni ning vaatasime ümbrust. See oli hingemattev vaatepilt. Kui ilus

on meie kodumaa! Edasi kõndides jõudsim punkti C. Seal tegutses kunagi Noorte Meeste Kristliku Ühingu skautide laagri... B-punkti otsidēs läbisime punktid D, E ja F, kus nägime Palumetsa, Paukjärve & ristikivi, kus jooksid kokku kunagi Kolga, Kõnnu & Lehtse valla piirid... Ületasime Paukjärve mäe.

I-punktis läbisime Nõmmemetsa, kust jõudsim tee, mis viis Suurjärve äärde, kus istusime tund aega... Enne esimese matkapäeva lõppu läbisime "tundra", mis oli tekkinud tulekahjude & metsaraie tagajärjel. Selle päeva lõpplaagris saime süüa, istusime lõkke ääres ja oli mõnus. Siis heitsime magama lageda taeva alla, sest onne polnud mõtet ehitada, ilm oli soe ja kuiv. Hommikul sõime ja hakkasime liikuma. Läbides Kulli-Koitjärve oosi ja möödudes sõja ajal siin maha lastud eesti lendurite mälestuskivist, panime sinna paar põllulille. Meile matk meeldis, kuna see oli lõbus & huvitav, nägime palju ja paljudele oli see esimene kord." (Selle matkaarvande panid üheskoos kirja Ott Rootsmann, Arvo Kuuse, Mikk Suurkivi, Allan Tähe, Andri Roos, Evelin Paas ja Karola Rohtla.)

Skautisuvi on ikka õige kirev ja üheks suursündmuseks oli kindlasti ka Soomes toimunud Finjamboree, kus oli koos 12 000 skauti üle maailma. Eestist võttis sellest suurlaagrist osa 30 skauti,

nende hulga oli ka kaks "ökokat". Vanemskaut Karolin Lillemäe kirjutab sellest nii: "Meie saime kohe laagrisse sõidul tutvustateks hiinlaste ja inglasega, kellele üksteise võidu oma keelt õpetasime. Hiljem tutvusime veel soomlaste, taanlaste, rootslaste ja teiste maade skautidega... Meelde jäävad avamis- ja lõputseremoonia, lõkkeõhtud, pesakastide ehitamine (teised istutasid puid, korrastasid metsa jne), saunas käimine, külalistepäev ja muidugi jalgpall Uitto all-laagri ja meie vahel. Mäng toimus, topsid peas. Tegime endale Eesti lipud pöskedele. Võit tuli väga raskelt soome-rootsi segameeskonna vastu... Veel oli võimalik külastada skaudigaidi muuseumi, osa võtta jumalateenistusest, laadal ringi vaadata, märke vahetada, matkatarvete poes käia, osaleda päästekursustel ning teha palju muud..."

Aga järgmisel aastal on ees ootamas Eesti skautide suurlaager ehk jamboree Tagametsas, millest võtavad osa ka ökoskautid, keda on nüüd tekkinud juba üle Eestimaa. Ökoskautide keskuseks on kujunenud Piritä Vaba Aja Keskus, kus käiakse koos igal esmaspäeval ja kaks korda kuus ka reedeti, et valmistuda järgmise suve sündmusteks, kus on vaja nii skauditarkuste kui meid ümbritseva keskkonna tundmist. Laagrite rea lõpuks oli ökoskautide-noorjahimeeste laskur-laager Lutakul septembrikuu lõpus. Aga juba pandi maha plaanid talvelaagriks koolivaheajal kohe peale jõule. See toimub kõigi märkide järgi Padisel ja sealgi matkatakse, õpitakse tundma looduse märke ja tehakse foorumteatrit. Ega puudu seal ka elavad tuled, valgustamiseks talveõhtute hämarust.

Kui ma oleksin hea isa

Enne kui ma saaksin heaks isaks, pean ma kõvasti tööd tegema. Muidugi pean ma naise võtma, kui ma tahan isaks saada. Mina arvan, et naine peaks olema ilus nii sisemiselt kui ka väliselt.

Ma kujutan ette, et tulevikus on mul keskmisest natuke suurem sissetulek. Ma ei kiirustaks laste saamisega, sest ma kahtlen, kas minust tuleks hea isa. Aga arvan, et ma ei kahtleks kaua, sest lapsed on nii toredad. Kuid ma tahaksin kindlasti kahte last, poissi ja tüdrukut. Poissi tahaksin ma sellepärast, et saaks kellelegi jalgpalli, ehitamist ja teisi mehelikke harrastusi õpetada. Tüdrukut tahaksin sellepärast, et neis on õnust ja naiselikkust.

Kui juhtubki nii, et sünnivad poiss ja tüdruk, paneksin ma neile nimeks Mall ja Sass, sest need on head nimed. Muidugi peaksime me naisega lastele enne sündi vajalikud tarbed ära ostma. Ma ei tahaks meie lapsi liiga ära hellitada, sest muidu võivad nad tulevikus liiga ülbeks minna.

Muidugi oleks mul kodus PlayStation, arvuti ja palju teisi elektroonilisi masinaid. Kui mu lapsed suuremaks kasvavad, teostan ma oma plaanid: Sassile õpetan kõike, mida ma ise tean ja Malle kaitseksin oma elu hinnaga. Muidugi kaitseksin ja hooldaksin ma mõlemat last. Ma mängiksin nendega ja käiksin piknikul. Mul oleks selline töökoht, kust vabaneksin kell 5 ja peaksin tööle minema kell 8. Kui mu lapsed veel suuremaks kasvavad, hakkavad neid kooli viima ja kui võimalik, siis ka ära tooma. Laseksin neil endale ise kõrgkooli valida, kus neil oleks hea õppida ja saada hea haridus. Kõige tähtsamaks peaksingi ma oma perekonda.

Ühesõnaga, ma arvan, et oleksin hea isa.

Reigo Kruusement
Järvamaalt

Georg Murakas:

See on robot 2000 RBR ja sellega saab ainult isa töötada. Ta kuulub ainult isadele. Robot on väga mitmekülgne: ta võib lennata, muuta väikeseks paadiks ja abistada isa kalapüügil ning võib olla ka päris auto. Kes teab, võib-olla mõne lapse isa on lendur, kalur või autojuht!

See robot on keskkonnasäästlik, sest teda käivitab päikeseenergia. Mõnel isal on kohustuseks oma väikeste lastega mängida – ka sel juhul abistab teda robot. Robot 2000 RBR on isale tubli abimees. Pealekauba on ta ka tru.

Roboteid isadele

Joonistasid Jõgeva
ühisgümnaasiumi poisid

Kristo Kiissel:

Minu leiutatud robot on küll päris tavallise kandilise peaga inimese moodi, aga oma sisemuselt erineb ta inimesest täiesti. Tema sees on arvuti, kuhu on sisestatud palju erinevaid programme, sest on ju isadki erinevad. Vastavalt sellele, missugust tööd isa teeb, saab ta teatud nupule vajutades valida vajaliku töö. (Roboti jala peal on kollane uks, selle all need nupud asetsevadki.) Samuti on roboti sees muusika- ja uudisteprogramm, sest kui isa on õhtul väsinud, tahab ta uudiseid ja muusikat kuulata. Robot oskab ka liiklusvahendeid juhtida. Roboti pähe on monteeritud aju, mis salvestab kõiki tegemisi ja nähtut ning kuulut. Muusikakõlarid on ehitatud ta tagumiste käte sisse.

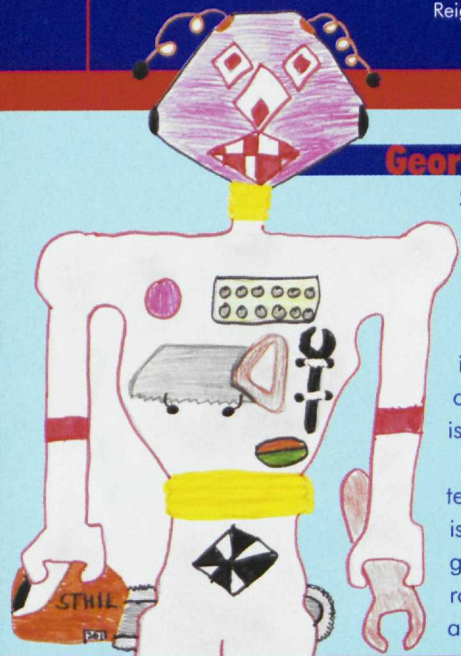
Sander Kriis:

See robot aitab minu isa. Need antennid, mis tal peas on, võtavad vastu helisid kogu maailmast. Punase risti all on tal esmaabisidemed, süstlad ja nii edasi. Ta aitab isa metas ja keskelt tulevad tal välja saed, käärid, nuga, lõunasöök ja igasuguseid muid asju. Robot aitab isa puudelõhkumisel ja riitaladumisel. Ta laob ühe tunniga üle tuhande puu. Ja mu isal on rohkem aega oma perega tegelda.

Kermo Kütt:

See robot aitab isa paljudes töödes. Ta nimi on Tööroober. Tal on erilisel tugev jõud ja ta töötab diskide abil. Diskide peal on vastav tööprogramm. Tööroober oskab kõiki asju, vajaduse korral venivad tal käed pikemaks. Ta teeb elektri-, puu- ja õuetööid. See robot võib olla ka hea sõber. Tal on vahetatavad hääled.

Robot oskab ka kaarte mängida. Tööroober käib nupust kinni ja lahti. Tal on seepärast nii palju käsi, et saaks korraga mitut tööd teha ja see oleks ajavõit! Iga isa unistus on töökas Tööroober!

Oh seda ülemaailmse kuulsusega häda ja õnnetust

Ei ole meil pääsu **Lemony Snicketi** õnnetute lugude eest! 22. oktoobril ilmus kirjastuselt Draakon & Kuu eestikeelsena Snicketi kolmas raamat – **"AVAR AKEN"**. "Avara akna" lehekülgedel ei muutu Baudelaire'i laste elu sugugi paremaks. Kui Violet, Klaus ja Sunny tormises Pisarjärve kuurortlinnas taksost maha astuvad, seisavad nad vastamisi kõrgel kaljuserval kõikuva majaga, mille perenaiseks on orvukeste uus hooldaja, tädi Josephine. Tädi on õnnetu lesk, kelle ainsaks rõõmuks on grammatika ja keda hirmutab kõik muu – olgu selleks ukseknapp või kinnisvaraagent. Ainult siis, kui silmapiirile ilmub sümpaatseks meremeheks maskeerunud krahv Olaf, näib tädil igasugune ohutunne kaduvat. Muide, kirjastuse koduleheküljelt <http://www.draakonkuu.com/AvarAken.htm> leiad härra Snicketi pöördumise lugejate poole ja katkendi filmist "Sari õnnetuid lugusid". Süнге, ääretult süнге film. Kurja juurt – krahv Olafit – mängib filmis, muide, Jim Carry. Eestisse jõuab film loodetavasti jõulukuus.

Salapärase kirjanik, kes end päevavalguses harva näitab, sai aga hakkama tõelise ime-teoga: andis Leelo Märjamaale **EKSTRA HEA LAPSE JAOKS** intervjuu!

Kummaline kirjanik. Sari õnnetuid küsimusi Lemony Snicketile.

Tema raamatud räägivad kord tulekahjust ja sügelemapanevatest riietest, kord mürgisest maost ja autoõnnetusest, kord külmast kurgisupist ja tigidatest kaanidest, aga alati kolmest kenast ja targast lapsest – Violet, Klaus ja Sunny Baudelaire'ist –, kes nende hirmsate asjadega kokku peavad puutuma, ning krahv Olafist, kelle kurjus ja ahnus kõigi traagiliste sündmuste põhjuseks on. Kes on see kummaline kirjanik Lemony Snicket ja miks ta neid kurbi lugusid jutustab? Vastus tuli ühel hämaral õhtutunnil, kui mu laual helises telefon.

Halloo. Siin Lemony Snicket. Te soovisite minuga rääkida.

Jah, öelge palun, miks teie raamatud Baudelaire'i lastest nii õnnetud on? Ma kirjutaksin hea meelega lõbusaid raamatuid, aga kõik mu uurimused Baudelaire'i orbude elu kohta näita-

vad, et nende lood on kord juba õnnetud. Ma ei saa sinna midagi parata. See ei ole minu süü.

■ Kuidas Violet, Klaus ja Sunny teie ellu tulid?

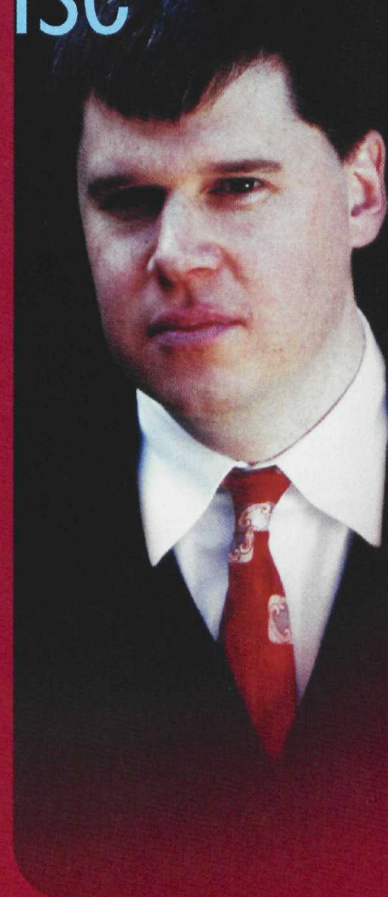
Ma ei ole tegelikult Baudelaire'idega kunagi kohtunud. Aga ma lugesin aja-lehest mitmeid artikleid ja sain kohe aru, et see, mida nende õnnetute laste kohta kirjutati, ei olnud tõsi ja nii ma otsustasingi ise asja uurima hakata.

■ Kuulsin, et te olete krahv Olafiga kohtunud?

Ainult korraks, aga ma ei tahaks sellest rääkida. Ja ma soovitan kõigil, kes peaksid temaga kunagi ühte ruumi sattuma, sealt otsekohe lahkuda, kas siis lähima ukse või akna kaudu.

■ Kui krahv Olaf peaks Baudelaire'i orbude varanduse enda valdusse saama, siis mida ta sellega teeks?

Kindlasti midagi ohtlikku. Võib-olla ta korraldaks tohutu ekstravagantse teatri-

etenduse ja oleks ise selle staariks.

■ Mida te võite Beatrice'i kohta öelda?

Kuna mu raamatud on niigi masendavad ja on põhjustanud palju laste pisaraid, siis on parem, kui ma Beatrice'i kohta midagi rohkem ei ütlekski.

■ Kas film "Sari õnnetuid lugusid" on sama hirmus kui raamatud?

Ma kardan, et film on veelgi hirmsam.

■ Kas te kavatsete üldse kunagi õnnelike lugusid kirjutama hakata?

Tahaksin loota. (Ohkab.) Vaadake, ma kirjutatan ainult seda, mis on tõde. Kui Baudelaire'i lastele peaks kunagi õnn naeratama, siis ma loomulikult kirjutatan sellest. Head aega.

Head aega, härra Snicket.

Panin toru hargile. Ja avasin arglikult "Avara akna".

Leelo Märjamaa New Yorgist

Avar aken

Lemony Snicket

(Katkend 2. peatükist)

"See on radiaator," ütles tädi Josephine, osutades kahvatu ja kondise sõrmega radiaatori poole. "Palun ärge seda kunagi puutuge. Teile võib siin minu kodus väga külm tunduda. Ma ei lülita kunagi radiaatorit sisse, kuna ma kardan, et see võib plahvatada. See pärast läheb õhtuti sageli jahedaks."

Violet ja Klaus vahetasid kiiresti pilke ja Sunny vaatas mõlemale otsa. Tädi Josephine tegi neile nende uues kodus ekskursiooni ja esialgu paistis, et ta kardab seal kõike, alates uksematist — millel, nagu tädi Josephine selgitas, võis inimene libastuda ja kukkudes kaela murda — ning lõpetades elutoa sohvaga, mis võis ümber kukkuda ja sellel istujad lõmastada.

"See siin on telefon," selgitas tädi Josephine telefoni poole näidates. "Seda tohib kasutada ainult hädaolukordades, sest elektrilöögist võib surma saada."

"Ausalt öeldes," alustas Klaus, "olen ma elektri kohta päris palju lugenud. Ma olen üsna kindel, et telefon on täiesti ohutu asi."

Tädi Josephine pistis võdisevad käed juustesse, justkui oleks talle midagi meelde tulnud. "Sa ei tohi kõike uskuda, mida sa loed," hoiatas ta.

"Mina olen joonise järgi telefoni valmis teinud," teatas Violet. "Kui te soovite, siis ma võin selle osadeks võtta ja teile näidata, kuidas see töötab. Siis tunnete end ehk kindlamalt."

"Vaevalt küll," lausub tädi Josephine kulmu kortsutades.

"Delmo!" pakkus Sunny, mis ilmselt tähendas: "Kui te soovite, võin ma telefoni hammustada ja teile tõestada, et see on ohutu."

"Delmo?" küsis tädi Josephine, korjates luitunud lilliseliselt vaibalt üles tolmuebeme. "Mida sa selle 'delmoga' mõitled? Ma pean ennast keele alal asjatundjaks, aga mul pole õrna aimugi, mida tähendab sõna 'delmo'. Kas ta kõneleb mõnda muud keelt?"

"Ma kardan, et Sunny ei räägi veel kuigi arusaadavalt," möönis Klaus väikest öde sülle võttes. "Suuremalt jaolt on see lihtsalt lapse lalin."

"Grun!" karjatas Sunny, mis tähendas umbes: "Ma pole nõus seda lapse lalinaks nimetama!"

"No siis pean ma talle korralikku sõnavara õpetama," sõnas tädi Josephine karmilt. "Usun, et teie kõigi grammatika vajab õigupoolest väikest kohendamist. Grammatika on suurim nauding siin elus, kas pole?"

Kolm last vaatasid üksteisele otsa. Violet

oleks pigem öelnud, et suurim nauding on leiutamine, Klaus jälle, et selleks on lugemine, ja Sunny ei pakkunud loomulikult miski suuremat löbu kui hammustamine. Baudelaire'id arvasid grammatikast – kõigist neist reeglitest, kuidas mõnda keelt rääkida ja kirjutada – umbes sedasama mida praetud banaanist: tore, aga pole suurt tähelepanu väärt. Sellegipoolest tundus ebaviisakas tädi Josephine'ile vastu rääkida.

"Jah," kostis Violet viimaks. "Me oleme alati grammatikat armastanud."

Tädi Josephine noogutas ja naeratas lastele. "Kena, ma näitan teile nüüd teie tuba ja jätkan majaga tutvustamist pärast õhtusööki. Kui te soovite seda ust avada, siis lihtsalt lükake. Ärge kunagi linki vajutage. Ma kardan, et see võib miljoniks killuks puruneda, ja üks neist kildudest lendab mulle kindlasti silma."

Baudelaire'idele hakkas tunduma, et nad ei tohi majas mitte ühtegi asja puudutada. Aga nad naeratasid tädi Josephine'ile, lükkasid ust ja avasid selle – üks viis suurde hästivalgustatud tuppa, kus seinad olid kõledalt valged ja põrandat kattis tuhmsinine vaip. Toas oli kaks parajalt suurt voodit ja üks parajalt suur häll, ilmselt Sunny jaoks, ja kõiki neid kattis tuhmsinine voodiriie ning iga voodi jalutsis oli suur kast, kuhu lapsed said oma asjad panna. Toa teises otsas oli suur kapp riiete jaoks, väike aken, et välja näha, ja keskmise suurusega kuhi konservipurke, millel ei paistnud olevat mingisugust otstarvet.

"Mul on kahju, et te peate kolmekesi ühes toas elama," tunnistas tädi Josephine, "aga see maja pole eriti suur. Püüdsin teile siia valmis panna kõik, mis võiks vaja minna, ja ma loodan, et te tunnete end siin mugavalt."

"Kindla peale," vastas Violet kohvrit tuppa tõstes. "Suur tänu teile, tädi Josephine."

"Igaühe jaoks on kasti," teatas tädi Josephine, "ka kingitus."

Kingitused? Baudelaire'i orvud polnud tükk aega kingitusi saanud. Naeratades astus tädi Josephine esimese kasti juurde ja tegi selle lahti. "Violetile," ütles ta, "on siin kena uus nukuke koos terve hulga riietega." Tädi Josephine pistis käe kasti ja tõmbas sealt välja plastmassist nuku, kellel oli pisike suu ja suured pärani silmad. "Kas ta pole armas? Tema nimi on Kaunis Kati."

"Oi, suur aitäh," tänas Violet, kes oli neljateistkümnendaastasena nukkude jaoks juba liiga suur ja kellele nukud polnud nangunii kunagi erilist huvi pakkunud. Naeratus näole manades võttis ta tädi Josephine'i käest Kauni Kati vastu ja paitas nuku pisikest plastmassist pead.

"Ja Klausile," kuulutas tädi Josephine, "on mul rongimudel." Ta avas teise kasti ja võttis sealt välja pisikesse rongivaguni. "Sa võid siia

tühja nurka rööpad maha panna."

"Kui vahva," ütles Klaus ja püüdis teeselda vaimustust. Klausile polnud kunagi rongimudelid meeldinud, kuna nende kokkupanek oli hirmus vaev, ja kui sa rongi lõpuks valmis said, oli tulemuseks vaid mingi värgendus, mis käis muudkui ringiratast.

"Ja pisikesele Sunnyle," jätkas tädi Josephine, pistes käe hälli jalutsis asuvasse kõige pisemasse kasti, "on mul kõristi. Vaata, Sunny, kui toredat häält see teeb."

Sunny naeratas tädi Josephine'ile, paljastades kõik oma neli teravat hammast, aga ta öde ja vend teadsid, et Sunny põlgas kõristeid ja seda kärisevat heli, mida need tegid, kui neid raputada. Sunny kingiti kõristi, kui ta oli veel päris väike, ja see oli ainus asi, millest tal polnud kahju, et see Baudelaire'ide maja hirmsas tulekahjus ära põles.

"Väga lahke teist, et te meile need kingitused tegite," ütles Violet. Ta oli liiga viisakas, et lisada, et kingid neile eriti ei meeldinud.

"Nojah, mul on jälle hea meel, et te minu juurde elama asute," kostis tädi Josephine. "Ma armastan nii väga grammatikat. Nii põnev on jagada oma armastust grammatika vastu kolme teiesuguse lapsega. No nii, ma annan teile mõne minuti aega, et saaksite end sisse seada, ja siis hakkame õhtust sööma. Näeme peatselt."

"Tädi Josephine," küsis Klaus, "milleks need konservipurgid?"

"Konservipurgid? Loomulikult murdvaraste jaoks," vastas tädi Josephine kuklakrauni katsudes. "Ilmselt kardate te murdvargaid samapalju kui mina. Niisiis, pange need konservipurgid lihtsalt igal õhtul ukse kõrvale, ja kui vargad sisse tulevad, komistavad nad purkide otsa ja ajavad teid üles."

"Aga mida me siis teeme, kui me oleme ärkvel ja toas on tige murdvaras?" küsis Violet. "Mina eelistaksin sissemurdmise ajal magada."

Tädi Josephine'i silmad läksid hirmust suureks. "Tigedad murdvargad?" kordas ta. "Tigedad murdvargad? Miks sa räägid tigedatest murdvarastest? Kas sa püüad meile veel rohkem hirmu nahka ajada?"

"Muidugi mitte," pomises Violet, jättes mainimata, et tädi oli teema ise üles võtnud. "Vabandust. Ma ei tahinud teid hirmutada."

"Hästi, ärme siis sellest enam räägi," sõnas tädi Josephine, silmitsedes ärevalt konservipurke, justkui võiks murdvaras järgmisel hetkel nende otsa kápuli käia. "Kohtume mõne minuti pärast õhtusöögilauas."

Tõlge: Maarja Kangro
© Draakon & Kuu

"Kümnnes suvi"

27. novembrist kuni 4. detsembrini võib ennustada suurt nakkuspuhangut. Nimelt nakatab kõiki lapsi ja lapsemeelseid suur filmilavik. Miks?

Test Tallinnas Nukuteatris toimub laste- ja noortefilmide festival Just Film. Nädala jooksul võib vaadata hiiglapalju häid filme igalt poolt maailmast, mis on just sinu vanusele mõeldud. Seetõttu ka festivali nimi – Just Film. Hea Laps tutvustab mõningaid linastuvaid filme, kuid kuna kõik filmid ühele lehele ei mahu, siis astu kindlasti läbi Just Filmi kodukalt ja vaata programmi, sest filme on piisavalt, et igaüks leiaks endale lemmiku.

"Kümnnes suvi". Ühes väikeses Saksamaa linnakeses peab aastal 1960 oma üheksandat sünnipäeva Karl Spielplatz. Sünnipäevast saab alguse põnev ja seiklusrikas suvi. Poiss rajab koos kahe sõbra ja ilma vanemate teadmata oma looma-aia, mille üks elanikest on päris ahv. Ta saab teada saladuse oma isa kohta, mille hoidmine väga vaevarikaks osutub. Ja ta puutub kokku veel ühe suure saladusega – armastuse saladusega...

"Minu vend on koer". Selle tormilise seikluse üheks peategelaseks on armas karvanäss Tobi, kes tegelikult polegi koer, vaid hoopis 10aastase Marietta noorem vend. Nimelt satub ühel päeval tüdruku kätte Aafrikast pärit võlukivi ning kuna piiga suurim soov on saada koer (mida vanemad loomulikult ei luba), siis soo-

vib ta võlukivi abil endale koera. Ja siis läheb alles mürgel lahti... NB! Lapsevanematele mitte soovitatav!

"Oranzis". 11aastane Remco on väga andekas jalgpallur ja tal on suur unistus – pääseda alla 14aastaste Hollandi rahvusmeeskonda. Sellest unistab ka tema isa Erik, kes on Remco talendi suurim austaja ja tema kõige kirglikum treener. Kõik läheb hästi, kuni korraga Erik sureb. Kogu perekond on rivist välja löödud. Remco jätkab treenimist ning läbi raskuste ja jalavigastuse liigub oma unistuse täitmise poole.

"Vaalalratsutaja". Uus-Meremaa põlisrahva maoride idakaldal elav hõim usub, et nende esiisa on Paikea, kes tuli ammu-ammu vaala seljas merest. Sellest ajast saavad hõimu pealikuks alati eelmise juhi esimesed pojad, keda peetakse Paikea otsesteks järeltulijateks. Hõimu pealik Koro ootab kõigest hingest poja-poega, et õpetada talle esiisade kombeid ja oma rahva juhtimist. Kuid sünnib hoopis tüdruk, kelle nimeks saab Pai... See ilus film sobib vaatamiseks terve perega ning siinkohal tasub ära märkida, et filmi peaosaline Keisha Castle-Hughes on noorim näitlejanna, kes eales kandideerinud naispeaosas Oscarile.

Poola multikate programm on mõeldud 4-7aastastele ja sisaldab nelja multifilmi, mis on tehtud poola muinasjuttude põhjal. Näha saab nii pirtsaka printsessi kui ka lihtsa kingsepa seiklusi.

See oli kiire ülevaade vaid

Festival

JUST FILM on mõeldud just Sulle!

"Vaalalratsutaja"

mõnest filmist, mida Nukuteatris näha saab. Kui aga oled nii suur filmihuviline, et oled valmis terve programmi ära vaatama, siis kandideeri Just Film Festivali žüriisse! Kirjuta kiri aadressil justfilm@poff.ee. Kirjas peaks olema sinu enesetutvustus, sinu vanus ja vastus küsimusele: miks mina olen kõige õigem inimene Just Film Festivali žüriisse?

Head filmilavavikku!

Kodulehe aadress:

www.poff.ee/justfilm

Just Film Festivali korraldajad

"Vaalalratsutaja"

HEA LAPS

Thomas Andrew Felton

(Mirtel Pohla)

Kodu keset linna

Konn Karnopuse lugu

See siin on konn Karnopus. Tal on olnud väga värvikas elu. Ta sündis ühel Kreeka saarel, kuid kuna ta oli alles pisike konnapoju, ujus ta pähklikoorega mandrile. (Teatavasti on kreeka pähkli koor konna jaoks piisavalt suur.)

Seal ta elas natuke aega, olles kohaliku kommunismifännklubi president. Siis otsustas konn minna suurema võimu peale üle. Ta läks Türki sultaniks. Kuid ega see nii kerge polnudki, et lähed ja kohe oled sultan. Ta pidi enne seda tegema läbi mitmeid katseid, nagu näiteks jooksma ümber Istanbuli, mis on teatavasti Euroopa suurim linn ja maailma linnade suurusjärjekorrast kolmas. Karnopuse õnneks ei olnud katsetes rohkem spordialasid.

Karnopus oli paar aastat palavas Türgis sultan, kuni andis oma valitsusjärje edasi presidendile. Ja Türgis valitises demokraatia!

Kuna Karnopus oli sellest palavusest tüdinud, läks ta külmale maale Soome. Läks ja läks ja jõudis Jõulumaaale. Ta hakkas jõuluvana niiviisi aitama, et ühed jõulud said päkapikud puhkuse, sest Karnopus tegi kogu töö ise ära.

Kuna konn oli sellest sussidevahelisest jooksmisest ennast nii trimmi viinud, otsustas ta olümpiale minna. Läkski Sydneysse olümpiamängudele ja sai jälle soojale maale, mida ta vahepeal igatsema oli hakanud.

Ta läks kümnevõistlusele, kuid võitjaks tuli hoopis Erki Nool. Karnopus mõtles, et kui eestlased nii tublid on, siis ehk läheks ka Eestit külastama. Siin oli suvel hea ja niiske ja Karnopus leidis endale palju konnasõpru. Kuid ta polnud arvestanud faktiga, et talved võivad Eestis väga käredate olla.

Nii ma leidsingi ta ükskord oma ukse tagant lõdisemas.

Paar päeva pärast avastasini Karnopuses võime, mida ma väga imeks panin: ta suudab end iga värvi konnaks muuta! Saatsin ka teile pilte temast erivärvisena.

Selline oli konn Karnopuse lugu.

Paula Salme Sandrak Kolgast

HEAD ÖÖD!

Head ööd soovin ma issile,
kalli-kalli teen ma Missyle.
Uni mul tuleb kena ja magus,
hommik on aga töökas ja tegus.

Hommikul kooli ruttan,
ruttu-ruttu kooli tõttan.
Koolis õppima ma pean,
hiljem sammud koju sean.

Kodus mõnuga ma loen,
õhtul aga süngi poen.
Väike kiisu mu kõrval silmad sulleb
ja hommikul mind äratama tuleb.

Liis Kiiver Retla koolist

SÜGIS

Ilmad on külmad
ja ukseid on kinni.
Söögid on valmis
ja keegi ei pinni.

Aga mis siis teha,
kui õues puhub tuul?
Siis tuleb liigutada oma keha
ja teha heategu suur.
Ning sügis tundub hästi COOL!

Erika Piirmets Aruküla põhikoolist

TERVITUS NII VANADELE KUI KA UUTELE SÕPRADELE!

Hakkame aga septembrinumbri auhinna-
saajate nimesid üles lugema! Tuletan veel
kord meelde, et Tallinnas ja Põhja-Eestis
elavad lugejad saavad oma auhinnad
kätte Kullo Lastegaleriist (Kuninga 6,
Tallinn), lõunaestlased võtku kontakti
Tartu Keskraamatukogu lasteosakon-
naga (Kompanii 3/5), idavirumaalased
aga Jõhvi Keskraamatukogu lasteosa-
konnaga (Rakvere t. 3a, Jõhvi). Kellel
on muid soov, see kirjutagu, helistagu
või meiligu!

Tšauki! Olen 14a. Kadri, elan Põlvamaal
Laheda vallas. Soovin leida 14-15a. tüd-
rukutest ja poistest kirjasõpru. E-post:
muzy.kiisu@mail.ee.

Hei! Olen 13a. Katren. Minu hobideks on
jalgrattaga sõitmine, postkaartide kor-
jamine jm. Ootan kirju nii tüdrukutelt kui
ka poistelt. Vanus pole oluline. **KATREN,**
Joodi 6, Paide 72720, Järvamaa.

Tere, olen 13a. Helen. Minu hobideks on
looma- ja looduspiltide ning anekdootide
kogumine, laulmine ja käsitöö. Kirjutada
võivad kõik! **HELEN OPER,** Joodi 6,
Paide, Järvamaa 72720.

You! Olen 13a. ilus tüdruk ja soovin saa-
da 12-14a.kirjasõpru, nii poisse kui tüd-
rukuid. Mulle meeldib käsitöö, lugemine
jm. Vastan kõigile, ausõna. E-post:
elion900@hotmail.ee. **LAINA LAAS,** Visusti
k, Kaarepere sjsk., Palamuse v, Jõge-
va mk 49201.

Hei! Olen 14a. tydo Viljandist, otsin 14-
16a. poistest sõpru. **KATRIN,** e-post:
xXxgirl114@rate.ee.

You, plixid ja poisid, soovitavalt Põlv-
vamaalt, kirjutage 14a. plixile! E-post:
kylatidrik@hotmail.ee.

Hei, hei! Olen 13a
tüdruk, otsin kirjasõp-
ru vanuses 11-16a. E-
post: heilike 116-
@hotmail.ee, heilike-
116@rate.ee, tel. 55
98 46 21.

Tere! Olen 11a. poiss, kes sooviks saada
10-12a. poisse ja tüdrukuid kirjasõbraks.
SIIM REITKAM, Lao 1-9, Nõo vald, Tar-
tumaa 61601.

LEGO-auhinnad võitsid **KRISTJAN KAN-
NUKENE** Keilast, **AIRIKA HARRIK,** **EDU-
ARD KUZOVLEV** ja **JÜRGEN LÄTTE**
Tallinnast ning **MARLON VICHMAN**
Tabasalust.

BARBIE patsipunumismasinad võitsid **SU-
SANNA KOERT** Maardust, **RONA BRITT**
LUUG Tartust ja **KIRKE OLONEN.** Kooli-
koti-joonistuse Barbie saab **KAARIN KIVI-
RÄHK** Tallinnast, Barbie võtmehoidjad
võitsid **LAURA PIPERAL** Kivi-Vigalast,

Tere, olen 14a tüdruk. Sooviksin 14-
16 a kirjasõpru, sugu pole oluline. NB!
Beibedel ja tuusadel kuttidel mitte tüli-
tada. **LIISI REITKAM,** 61601Tartu-
maa, Lao 1-9, Nõo v.

Tere, olen 14a. Olga ja otsin 14-16a. sõp-
ru. E-post: **delfina@hotmail.ee,**
tigre1@hotmail.ee.

Tere, olen 13a plix, ootan 13-17a poiste
ja tüdrukute kirju. **MAILIS LEPPIK,** Saha
2 -47, Loo, Harjumaa 74201. E-post:
mommy008@hotmail.ee.

Tere! Olen 15a plix, ootax 14-18a. tüd-
rukute ja poiste kirju. **SANDRA SOROKI-
NA,** Tiigi t., Saha k., Harjumaa 74201.
E-post: **sanzy005@hotmail.ee.**

Tere! Olen 12a. poiss ja sooviksin kirjuta-
da 12-13a tüdrukutega. E-post: **martin.**
student@mail.ee.

Hei, hei! Olen 14a. tüdruk. Kõik 14-15a.
poisid ja tüdrukud, kirjutage mulle! Vas-
tan kõigile. **KRISTIINA TÄHEPÖLD,** Lau-
lasmaa sjk, Lohusalu k, Oru t, Harju-
maa 76702.

Tere! Olen 10 a. Merlin. Ootan kirju
plikadelt vanuses 9-11a. **MERLIN ADA-
SON,** Rahu 10-19, Vastseliina, Võrumaa
65201. OK! E-post: **hei99@hotmail.ee.**

Tere! Olen 12a. lõbus plix ja sooviksin
saada 10-12a. kirjasõpra. E-post:
kiti920331@hotmail.ee.

Tere! Olen 14a. Sandra. Otsin kirjasõpru
vanuses 13-15a. Mulle meeldib ujuda,
uisutada, lugeda ja palju muud huvitavat
teha. **SANDRA BACHMANN,** Paju 2, Ko-
hila, Rapla mk, 79801. Jään ootama!

You, kraed! Olen 15a poiss, tahan ilusate
15-16a tibide kirju. Kirjutage **www.rate.ee/
users/gulf19** või **gulf19@hotmail.com.**

Tere! Kõik tüdrukud, kirjutage Tartu tüd-
rukule. E-post: **delfiin00@hotmail.ee** või
rate: **vaal001.** **IREN.**

PILLE-RIIN KULLA Laevast, **LILIAN**
MAASIK Võrust, **TRIIN UNDLA** Viljandist
ja **GRETE ERAS** Väike-Maarjast.

Ristsõna- auhinnad võitsid **KAILI KULLER**
Muugast ja **KALLE-PRIT VATTER** Tallin-
nast.

Suvmälestuste-koti saavad **MAREK PAAS**
Võrumaalt ja **EVA-LOTTA KIVI,** **KREETE**
MÄGI ja **MARET SAAREMETS** Suure-
Jaanist.

Tere! Olen 12 ja soovin leida sõpru va-
nuses 11-12, tahaksin teha rockbändi. Teil
endal võiks olla elektrikitarr või süntekas.
Aga kui pole, siis saame need ka kuidagi
osta. Te peate olema ilusad. E-post:
lovelo@hotmail.ee, tel 58029475.

Jo! 3 Viljandi pliksi otsivad kihvte kirjasõp-
ru, kellega juttu vesta. MSN-id: **eliise-
aarela@hotmail.com**
(vanus12), **jannesarap@hotmail.com**
(vanus13), **www.rate.ee/users/xXx-
girl14.**

Tsau! Olen 11a. tüdruk, sooviksin leida
11- 12a. kirjasõpru, nii poisse kui ka tüd-
rukuid, kes fännavad Vanilla Ninjat, Sha-
kirat või 50centi. E-post: **oveliis@hotmail.ee,**
MSN: **oveliis@hotmail.com.**

Tere! Otsin kirjasõpru vanuses 12-14.a.
Olex parem, kui kirjutaksid venelased, kuid
eestlased võivad kah olla. **JANNA:** E-post:
janna123@hotmail.ee.

Tere! Kõik, kel huvi minuga kirjutada,
meilige mulle aadressil: **littleone@hotmail.ee**
või **www.rate.ee/users/sipzuke.** **SILLE.**

NIMI: Birgit-Helis
SÜNNIAEG: 02.01.1994
KODULOOMAD: hamster, kalad
MEELDIB: tantsida, tennis, reisida jpm
LEMMIKBÄND: Vanilla Ninja
E-POST: b009@hotmail.ee,
birks200@hotmail.com
RATE: http://www.rate.ee/users/jenny999
LEMMIKÕPPEAINE: eesti keel,
kehaline kasvatus
SOOV: leida kirjasõpru (vanus pole oluline),
nii poisse kui ka tüdrukuid

NIMI: Kristiina Petersell
HÜÜDNIMI: Krissu
VANUS: 11 a.
SÜNNIPÄEV: 13. augustil
LEMMIKLOOM: koer
VENNAD: Raul (2.a.) ja Kristjan (14.a.)
ADDRESS: Veriora, Jaama 43,
Põlvamaa 64201
E-post: kristiina.petersell@mail.ee
SOOV: leida kirjasõpru vanuses 10-15.

NIMI: Ann Leen
SÜNNIPÄEV: 28. november 1994
HOBID: ratsutamine, klaver, laulmine, akrobaatika, tsirkusetrenn.
KODULOOMAD: nümf-kakadu ja koer
JUUKSEVÄRV: tum blond
TÄHTKUJU: Ambur
SOOV: saada 8-10a. kirjasõpru. (tüdrukuid)
E-POST: annleen.mahhov@mail.ee

NIMI: Elin Pöldemaa
HÜÜDNIMI: Ellu, Ets, Elucia
VANUS/SÜNNA: 12a/31. märts
HUVIALAD: kunst, ratsutamine, matkamine
LEMMIKNÄITLEJA: Sandra Bullock
MEELDIB: suvi ja loomad
EI MEELDI: külmad ja vihmased ilmad
SOOV: leida 11-14a toredaid kirjasõpru
ADDRESS: Kadrina, Neeruti tee 2, Lääne-Virumaa
E-POST: hermy55@hotmail.com
MSN: eluciaelin@hotmail.com

NIMI: Kaie Takkal
HÜÜDNIMI: Kaits
SÜNNA/VANUS: 12.04/ 13a
LEMMIKLAULJA: Jennifer Lopez, Anastacia
LEMMIKNÄITLEJA: Hillary Duff, Luke Perry, Jason Priestly jt.
LEMMIKBÄND: D12, G Unit, Terminaator, No Doubt
SOOV: leida kirjasõpru, nii poisse kui plixe, vanuses 12-15a
RATE: www.rate.ee/users/kaie12.
E-POST: Kaits.Takkal@mail.ee
ADDRESS: Leie, Pihlaka 6-7, Kolga-Jaani v., Viljandimaa 70303

NIMI: Marilis Jõgi
HÜÜDNIMI: Marka, Mann, Mannu-Liis, Maarja-Liis, Jõks
SÜNNA/ TÄHTKUJU: 12.12 /Ambur
LEMMIKFILM: "Sõrmuste Isand", "Kariibi mere piraadid", "Harry Potter" jpt
LEMMIKNÄITLEJAD: Elijah Wood, Daniel Radcliffe, Cameron Diaz jpt.
LEMMIKLAULJAD: Eminem, 50Cent, Justin Timebrlake, Shakira jpt.
LEMMIKBÄND: G Unit, Black Eyed Peas, Smilers, Vanilla Ninja, Terminaator
LEMMIKLOOMAD: kaslased, koerad, maod
LEMMIKRAAMAT: "Kevade"
KOGUN: pilte, kleepse, postreid
MSN: marilijogi@hotmail.com
E-POST: mammuamri@hotmail.ee, marilis.jogi@mail.ee
SOOV: saada 10- ... aastaseid kirjasõpru üle Eesti. Ükskõik, mis soost
ADDRESS: Pihlaka 14-9, Leie sjsk 70303, Viljandi mk

NIMI: Sigrid Sitnikov
SÜNNA: 11.mai 1993
HÜÜDNIMED: Siki, Six, Siku, Kiki

ADDRESS: Kannikese 6-18, Tartu 50412
LEMMIKMUUSIKA: kuuln enamasti kõike
LEMMIKLOOMAD: kassid, koerad ja hobused
HOBID: ujumine, joonistamine, tantsimine, laulmine
SOOV: leida kirjasõpru igas vanuses, sugu pole oluline

NIMI: Marika Must
VANUS: 10 a
SÜNNA: 1.detsember
VEND: Madis
LEMMIKLOOM: kass
MEELDIB: lugeda uute kirja-sõprade kirju
EI MEELDI: vihm, vihm ja veel kord vihm!
E-POST: marikamust@hotmail.ee, mm10@hotmail.ee
SOOV: leida 10-13a sõpru.

NIMI: Hanna Anete
HÜÜDNIMED: Bibi, Annu, Neti
VANUS: 11
ADDRESS: Sõmeru, Jõe 6-3, Lääne-Virumaa 44201
LEMMIKNÄITLEJAD: Priit Võigemast, Evelin Pang
LEMMIKTUND: eesti keel
LEMMIKLAULJA: pole õrna aimugi
SOOV: leida kirjasõpru vanuses 11-13, nii poisse kui ka tüdrukuid

NIMI: Liisa Veskimäe
HÜÜDNIMED: Liisu ja Liss
SÜNNA: 11. 01. 1995.
LEMMIFILM: "Beethoven", "102 dalmaatsia koera"
LEMMIKLAULJA: Eminem, Smilers, Eda-Ines Etti
LEMMIKBÄND: Trinity, Vanilla Ninja, A-rühma ja Nexus
MEELDIB: sisalikud, maod, linnud ja koerad
EI MEELDI: joodikud, puugid, sääsed ja sipelgad
HEATEGU: sisalikul puugi välja tõmbamine
SOOV: leida kirjasõpru vanuses 8-12a, poisse ja tüdrukuid
ADDRESS: Ropka 23, Tartu 50111

NIMI: Paula Maria Realo
SÜNNIAEG: 15.10.1994
TEL: 56699968
KOOL: Audentese erakool
E-POST: catgirler@hotmail.ee
RATE KODUKAS: www.rate.ee/users/catgirler
LEMMIKBÄND: Vanilla Ninja, Nexus
LEMMIKLAULJAD: Piret Järvis, Katrin, Eminem
LEMMIFILM: "Homnikusöök Einsteiniga", "Tagasi tulevikku" 2 ja 3

LEMMIKLOOM: koer, kass
HOBID: ratsutamine
MEELDIB: kinos käia, ujuda, telekat vaadata, internetis surfata, magusad asjad
EI MEELDI: lollid inimesed, vara magama minna, Ice Cream
SOOV: saada kirjasõpru vanuses 7-13 a, nii poisse kui tüdrukuid

NIMI: Kertu Kaptein
SÜNNA: 5.10.1992
ÕDE, VEND: Katre, Vahur
LEMMIKFILM: "Politseiakadeemia" kõik osad, "Ghost ship 1"
LEMMIKBÄND: Vanilla Ninja, IceCream, Black Eyed Pease
HOBID: käin laulmas ja tantsimas
MEELDIB: ujumas käia ja internetis surfata
VÄLIMUS: 150 cm, 31kg, blond ja kõhn
E-POST: kertu64@hotmail.com
MSN: kertu12@hotmail.com
ADDRESS: Luguse k, Käina v, Hiiumaa 92101
SOOV: leida kirjasõpru vanuses 10-13, nii poisse kui ka plixe.

NIMI: Adel Terentjeva
SÜNNA: 21.01.1993
LEMMIKLAULJAD: Avril Lavigne, JoJo, Hilary Duff, Eminem
LEMMIKBÄND: Linkin Park, Good Charlotte, Vanilla Ninja, Maroon 5
LEMMIKNÄITLEJAD: Jessica Alba, Ashton Kutcher, Amanda Bynes
MEELDIB: sõpradega olla, musa kuulata...
SOOV: kirjasõpru saada...
ADDRESS: Rava 25-5, Tallinn, 10124
E-POST: Darkangel93@hotmail.ee

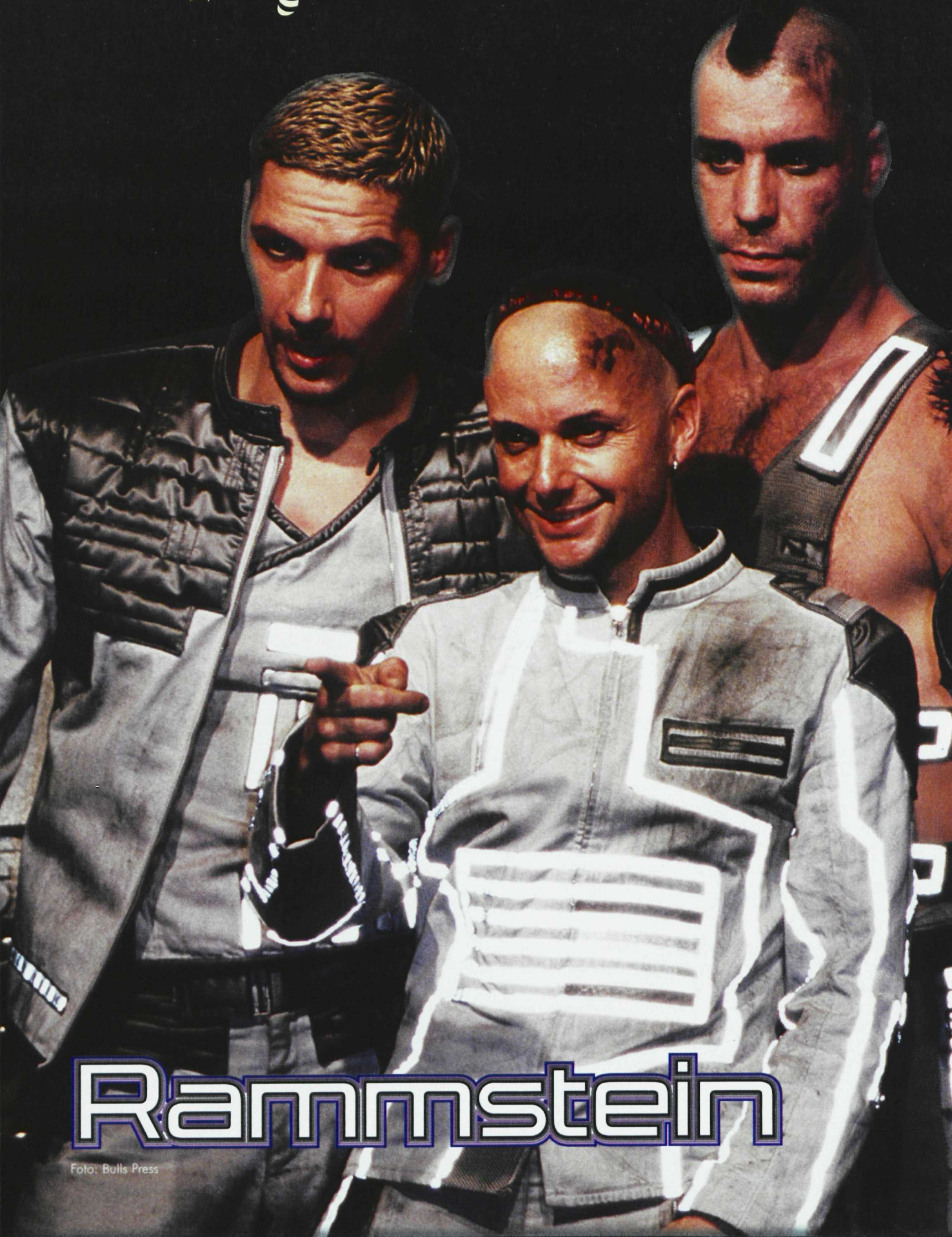
NIMI: Günter Tentskov
VANUS/SÜNNA: 14a/ 03.08.89
E-POST: SEA9@hotmail.ee, SEA298@hotmail.com
LEMMIKLOOM: hobune, lõvi, koer, kass
MEELDIB: õppida, sportida, arvutit kasutada, nalja teha jne
EI MEELDI: tuusata, peksta
SOOV: leida 13-16a. kirjasõpru, nii poisse kui tüdrukuid.
Otsin ka endale tüdrukut!

Tere! Olen lõbus tüdruk ja otsin kirjasõpru! Saatke kirju aadressil: jaanika.joandi@mail.ee.

Tere! Olen 12 aastane plix ja paluxin kõigil mind vaadata ja kommenteerida aadressil: www.rate.ee/users/Liisu0112 LIIS.

HEA LAPS

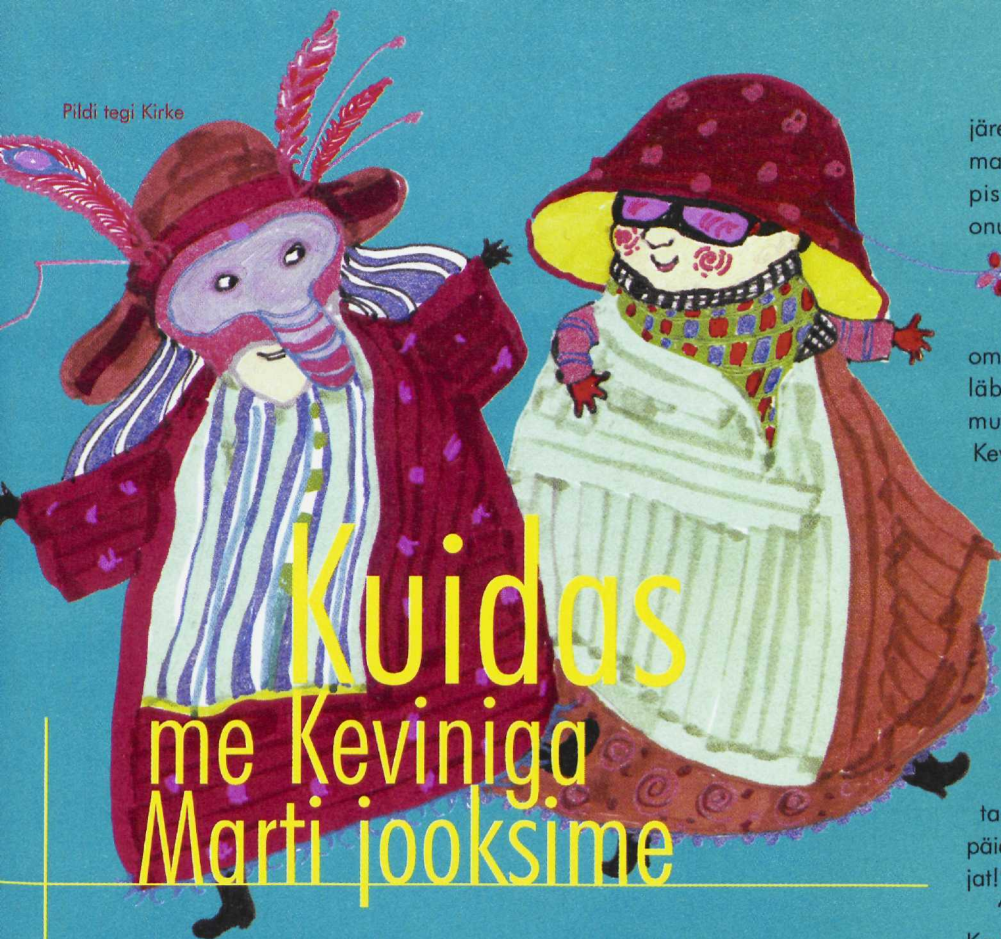

Rammstein

Foto: Bulls Press

Pildi tegi Kirke

Kuidas me Keviniga Marti jooksimise

Kujutage ette: mu tädipoeg Kevin, tuim tükk, pole elu sees marti jooksnud ja kui ma tal Tallinnas külas olles küsisin, kuhu me õhtul mardisandiks läheme, vaatas Kevin mulle otsa nagu haigele ja ühmas: "Täitsa troopl Fossiil!"

Agaga ma tal rahun arvuti ees istuda lasknud: rääkisin šokolaadist, Lehmakese kommidest ja muust sellisest seni, kuni ta lõpuks ohates oma mängu kinni pani ja neti.ee-sse sisestas sõna "mardipäev". Natukese aja pärast hakkas ta pomisema: "'Mardipäeval oli kombeks oli peale laulmise ja pillimängu käratseada ja lärmata, kolistada..' Ei noh, päris pull! "Martidel ja kadridel olid alati ka vitsad kaasas, millega pererahvale löödi tervist, kuid ka nuheldi..."

Nuhtlemise mõtte mõjus Kevinile nagu võlujook: tal oli ammusest ajast hammas verel alt naabri peale, kelle must dogi oma sünge silmavaatega teda hirmu all hoidis. Ja peremees ei tegevat oma peni õelast pilgust väljagi! Sellele onkule kuluks kerge ata-ata ära küll, arvas Kevin. Otsustasimegi mardisanditamist alustada alt naabri juurest.

Meie emad pidid sel õhtul oma lapsepõlvesõbranna sünnipäevale minema ja tegid seda muidugi alles pika moraallugemise järel: „Ärge tehke pahandust! Ärge liiga kaua telekat vaadake! Ärge liiga kaua arvuti ees istuge!“ Kui üks oli

kinni kolksatanud, võttis Kevin kapi otsast vitsakimbu (mis tegelikult oli hoopis ta ema ikebanaringis tehtud šedööver) ja tõi esikukapist riidekoti, milles tädi Ilse hoidis lapiteki-materjali. Tumedatest riidetest kotis puudust ei olnud, ja kübaraid oli Kevinil emal samuti jalaga segada. Mina sain tänu Kevinile ema kosmeetikakotile täitsa ilusa näo endale ette maalitud, pane või Kroonika kaanele! Kevin polnud nõus huulepulka kasutama, vaid leidis sahtlist hundimaski, millega ta koolis oli Punamütsikese ära söönud. Näidendis, muidugi, mitte päriselt. Julgestuseks võttis ta kaasa ka oma veepüstoli, mis nägi välja nagu päris. Tegime siis tädi Ilse suure lapiteki-koti tühjaks ja Kevin viskas selle uljalt üle õla. Võtsime nõuks kogu maja läbi käia, alustades muidugi sellest kurja koera omanikust.

Vaevalt saime ukse taga laulu varvaste valutamisest ja küünte külmetamisest alustada, kui korterist hakkas kostma õudset bassihäälset haukumist. Täitsa Baskerville'ide koer! Aga kohe muutus haukumine vaiksemaks, ilmselt pandi Baskerville kuskile kinni. Uks avanes ja lävel seisis punase peaga tädi. Pea oli teisel tulipunane, aga närvid nõrgad: meid nähes muutus ta näost kahvatuks ja kisendas: "Paa-paa! Napoo-mošš!"

Me ei jõudnud sõnakestki lausuda, kui kohe olid platsis ka Paapa ja dogi. Koera lõuad õhkasid kuumust ja haisesid liha

järele. See võis vabalt olla ka eelmise mardisandi hais, kelle peni oli nahka pistnud... Õnneks kamandas vanaonu "Džon, sidet!" ja dogi võttis vaikselt urisedes istet. Meie Keviniga ei julgenud suudki liigutada. Paapa oli tugev vanaonu, lükkas meid oma roosasse esikusse ja otsis taskudki läbi. Kevinil veepüstoli pani ta mõru muigega telefonilauale. Seisime seal Keviniga nagu kaks õnnetusehunnikut, ja Baskerville'ide dogi jälgis meid kurjakuulutaval ilmel...

Punapäine tädi oli esimesest ehmatuses toibunud ja sädistas midagi erutunult. Paapa vastas talle pead noogutades, mispeale punapea läks telefoni juurde, valis üsna lühikese numbriga ja jätkas sädistamist telefonitoruga.

"Mõ – mardisantõl!" püüdsin seletada, aga nemad ainult vangutasid päid: "Aiaiai, takije malenkije, a uže grabjat!"

"Mir, družba! Jolki, palki!" püüdis Kevin oma vene keele oskust värskendada. "Nad peavad meid röövliteks!" nuuskus ta hundikoonu minu poole pöörates. "Said nüüd, mis tahtsid! Kohe tuleb politsei ja viib meid ära!"

Ja võta näpust: peatselt olidki kaks politseinikku kohal – üks mees, teine naine! Meil Keviniga oli muidugi vesi ahjus, aga korralvurid puhkesid naerma, naisterahval tulid lausa pisarad silma. Meespolitseinik oskas hästi vene keelt ja seletas Paapale ning punapeale midagi pikalt ja laialt.

"Tuleb ikka korralikult võõrkeeli õppida!" ütlesin Kevinile, kui me lõpuks jälle elusate ja tervetena tema korteris olime. „Mardipäev on martov den, selle sain igatahes selgeks!"

"On sul alles võtted keeleõppimiseks!" muigas Kevin sapiselt. "Aita mul nüüd lapikott korda seada... Oi, pagan, ema ikebana unustasime maha!"

Kui siis uksekell helises, asusime kribinal tegutsema: arvasime, et meie emad on juba tagasi jõudnud. Agaga see oli hoopis alt naaber, kes tõi ära tädi Ilse ikebana ja veel suure paberkotitäie komme. Ta surus meil mõlemal kätt ja paistis olevat päris kena onuke. Kommipaberitel oli, muide, see pilt, kus karud männimetsas müravad, ja kompvekid ise olid hästi magusad. Nii et tegelikult on eestlane olla uhke ja hää ka Tallinnas, ainult et võõrkeeli tuleks nähtavasti rohkem osata...

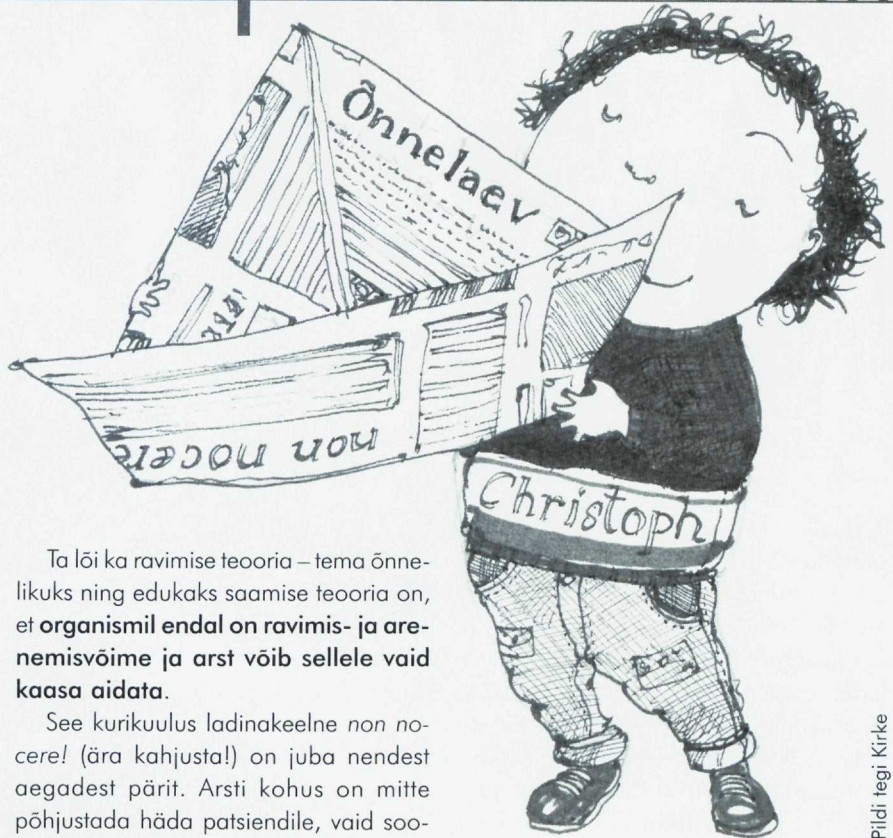
Kadri Terevere külast

Õnne ja edu valem

Pildi tegi Kirke

Juba kaugete aegade algusest on inimesed otsinud õnne valemit ning edu juhiseid.

PLATON (428 – 348 e.m.a.) arvas, et ilu, harmoonia ja tõe otsing, tõe armastamine (filosoofia) ning kasutamine teeb õnnelikuks ja tagab edu. Platon oli tugev spordimees (siit ka hüüdnimi – Laiadõlgne), tal olid head õpetajad (Sokrates nende hulgas) ja kuulsad õpilased (Aleksander Suure õpetaja – Aristoteles). Seega – nii keha kui ka vaimu eest korralik hoolitsemine viib meid tõe armastamise ja tõe kasutamise teele, seega ka õnne ning edu radadele.

Platoni õnnevalem on seega – armasta tõe!

HIPPOKRATES (460 – 370 e.m.a.) Teda loetakse arstiteaduse rajajaks. Tema teaduslikud tööd e.traktaadid annavad tunnistust erakordselt heast anatoomia tundmisest. Psühholoogia valdkonnas oletas ta aju lateralisatsiooni (vasak aju-poolkera juhib parema kehapoole tegevust ja parem poolkera vasemat kehapoolt), kuna pani tähele, et parema aju-poolkera kahjustused viivad vasaku poole halvatuseni ja vastupidi. Samuti oli ta esimene, kes pidas aju psüühika ja mõtlemise organiks. Seega on ta ka esimene, kes käsitles psüühiliste funktsioonide lokaliseerimise (ajus paiknemise) probleeme ja andis nendele ka suhteliselt õige lahenduse.

SPORDIARST & HINGETOHTER
JÜRI O.-M. ENNET

STATOIL

Toetame terveid eluviise

Ta lõi ka ravimise teooria – tema õnnelikuks ning edukaks saamise teooria on, et **organismil endal on ravimis- ja arenemisvõime ja arst võib sellele vaid kaasa aidata.**

See kurikuulus ladinakeelne *non nocere!* (ära kahjusta!) on juba nendest aegadest pärit. Arsti kohus on mitte põhjustada häda patsiendile, vaid soodustada organismis olevate võimete rakendamist ja tugevdamist.

Hippokratase õnne ja edu valem on seega: non nocere! Kasuta ning edenda Sinus olevaid kehalisi, vaimseid hingelisi võimeid.

Hippokrates on ka üks esimesi motivatsiooniteooria loojaid. (Motivatsioon ongi see sisemine vägi ning tahtmine, mis teeb virgast õnneliku ning eduka ja laisast loru.)

Suured usumehed (BUDDHA, KONFUCIUS, KRISTUS, PAULUS, MUHAMED, LOYOLA, GANDHI jpt.) motiveerisid miljoneid inimesi oma õpetuse ning eeskujuga enesekindluse, eneseusu, kindlameelsuse, sihikindluse, hingerahu radadele. Kui Hippokrates nägi edu- ja õnneenergiat vaid inimeses eneses (seda aitab suunata arst, õpetaja), siis usumehed nägid inimest ning keskkonda tervikuna. Kohati isegi keskkonda (vaimset keskkonda) üle tähtsustades. Välisjõudude kaudu avati inimese sisemised – õnnele ning edule viivad jõud.

Kes usub autoriteeti ja võtab ta eeskujus, sellel on ka eneseusku, enesekind-

Kasuta ning edenda Sinus olevaid kehalisi, vaimseid hingelisi võimeid.

lust, sihikindlust, tegutsemislusti, hingerahu – lootust ja usku oma õnneradade otsingul, käimisel.

Usumeeste õnnevalem – usk Autoriteeti, Tema eeskuju veendunud järgimine.

Õnne- ja eduraja leidmisel on meil suurteks eeskujudeks inimkonna suurkujud, vaimuhiiglased, kangelased.

Näiteks Christoph KOLUMBUS (1541-1506).

Kolumbus rajas tee Uude Maailma. Juba noorena tahtis ta saada meremeheks ja seilas mitmetel meredel, juba

noorelt täiendas ta nii teoreetiliselt kui ka praktiliselt oma meresõiduuskusi. Kolumbus oli veendunud, et uute mereteedemaade avastamise vallas on suur tööpõld ootamas. Ta uskus endasse. Oma tarkuse, enesekindluse, veenmisjõuga (viimast uuris treenis ta spetsiaalselt, õppides tundma õukonna kõnepruuki, käitumismaneere, hingeelu) pöördus Kolumbus siis Portugali, Inglismaa, Kastilia kuningakodade poole, et oma suurele ideele ka patroon (ehk poliitiline ja majanduslik toetaja) saada. Tal oli kena ja nägus kehaehitus, normaalselt pikkust ja keharammu, ta oli meeldiva kõnemanee- riga, äärmiselt intelligentne. Tal oli hea keelekasutus, laialdased teadmised ladi- na keeles (teadjamees pidi tollal seda keelt korralikult valdama), merenduses. Tema veenev nägemus, eneseusk ja to- hutu optimism andsid talle jõu nõusse saada (kuue-seitsmeaastase sihipärase veenmise järel!) Hispaania kuninganna pihhiisa, kuningakoja varahoidjat ja vii-

Milline on sinu kompass, kaart, meeskonna innustamine, enda usu, teadmiste, ootuste, optimismi tugevus?

maks ka kuningannat oma plaane teos- tama. Hispaania kuningas Ferdinand ja kuninganna Isabel toetasidki 1492. aastal Kolumbuse merereisi.

See kõik on ju suure kangelasteo eel- lugu. 3. augustil 1492. aastal algab aga kolme laeva ja 120 meremehega retk Uude Maailma. Tugev enesedistsipliin, meeskonna motiveerimine (innustamine) ja samas ka karm juhtimine, suunamää- ramine, sihipärane kollektiivne tegutsemi- ne. Tal oli plaan, tegevuskava eesmärgi- le jõudmiseks.

See lugu õpetlik Sinulegi: millised on sinu unistused, soovid, eesmärgid õne- ja edu teel? Milline on vajalik ettevalmistus, lähtesadam, õpetajad, patroonid-toetajad?

NB! Patroon ei soovi sugugi ainult Sind toetada, ta soovib Sinu geniaalse idee ellurakendamiseks saadavast kasust tulu lõigata. Patrooni veenmisel tulebki lähtu- da sellest, „mida Teie Kõrgeaulik Ku- ningakoda selle üritusega au, kuulsuse, majandusliku edu raames võidab!“

Kolumbuse õnnevaalem – lootus- rikkalt häälestatud sihipärane töö.

Milline on sinu kompass, kaart, meeskonna innustamine, enda usu, teadmiste, ootuste, optimismi tugevus? Keda Sina endale eeskujuks sead?

Kuid milline on siis ikkagi õnne vaalem? Mõtlesin päeva, mõtlesin kaks ja natukene kolmandamastki. Ja selle valemi osad e. komponendid oleksid:

Esiteks. **Eesmärgi- ja tõetunnetus.** Tuleb selgust saada selles, kelleks tahad saada, mida kindlasti südamest, kogu hingest soovid.

Teiseks. **Armastus.** Armastus enda suhtes, eneseaustus, enese väärtustamine. Kiindumus oma erialasse, ees- märkidesse. Lähedaste armastus, nen- de toetamine, aitamine. Õnnelaeva meeskonna mõistmine, motiveerimine.

Kolmandaks. **Lootus, ootus.** Visi- oon ehk vaimusilma ees nägemus nendest eesmärkidest, mida soovid, hindad, tähtsaks pead. Sul läheb hästi! Selle nimel ju mõtled, õpid, tegut- sed, ootad ja loodad.

Neljandaks. **Usk.** Usk endasse, oma võimetesse, oma võimete arendamisse, usk oma eesmärgi õigsusesse, selle saavutamisse. Leidis Kolumbus oma sa- dama, laevade, meeskonna, kompassi, kaardi ja tegudega eneseusule tuge, leiad ka sina. Usu endasse!

Viidendaks. **Töö ja õppimine.** Sihi- pärane, jõukohane, hinge kosutav töö. On ju suur õnn teha seda tööd, mis meeldib, sest see viib eesmärgile, kas- vatab lootust-ootust ning usku endasse.

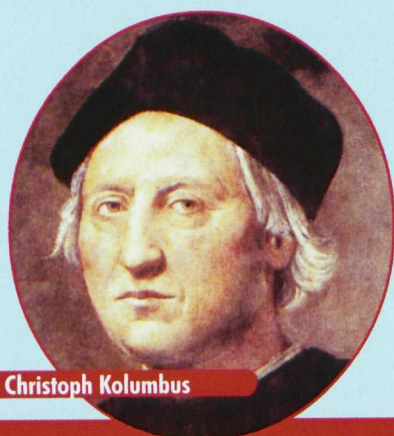
Kes ütles, et tee tööd ja näe vaeva, küll siis tuleb ka armastus? Kas mitte meie A. H. Tammsaare?

Milline see õnne ja edu vaalem siis lühidalt ikkagi on?

Lühidalt kokku võttes on minu õnne vaalem selline:

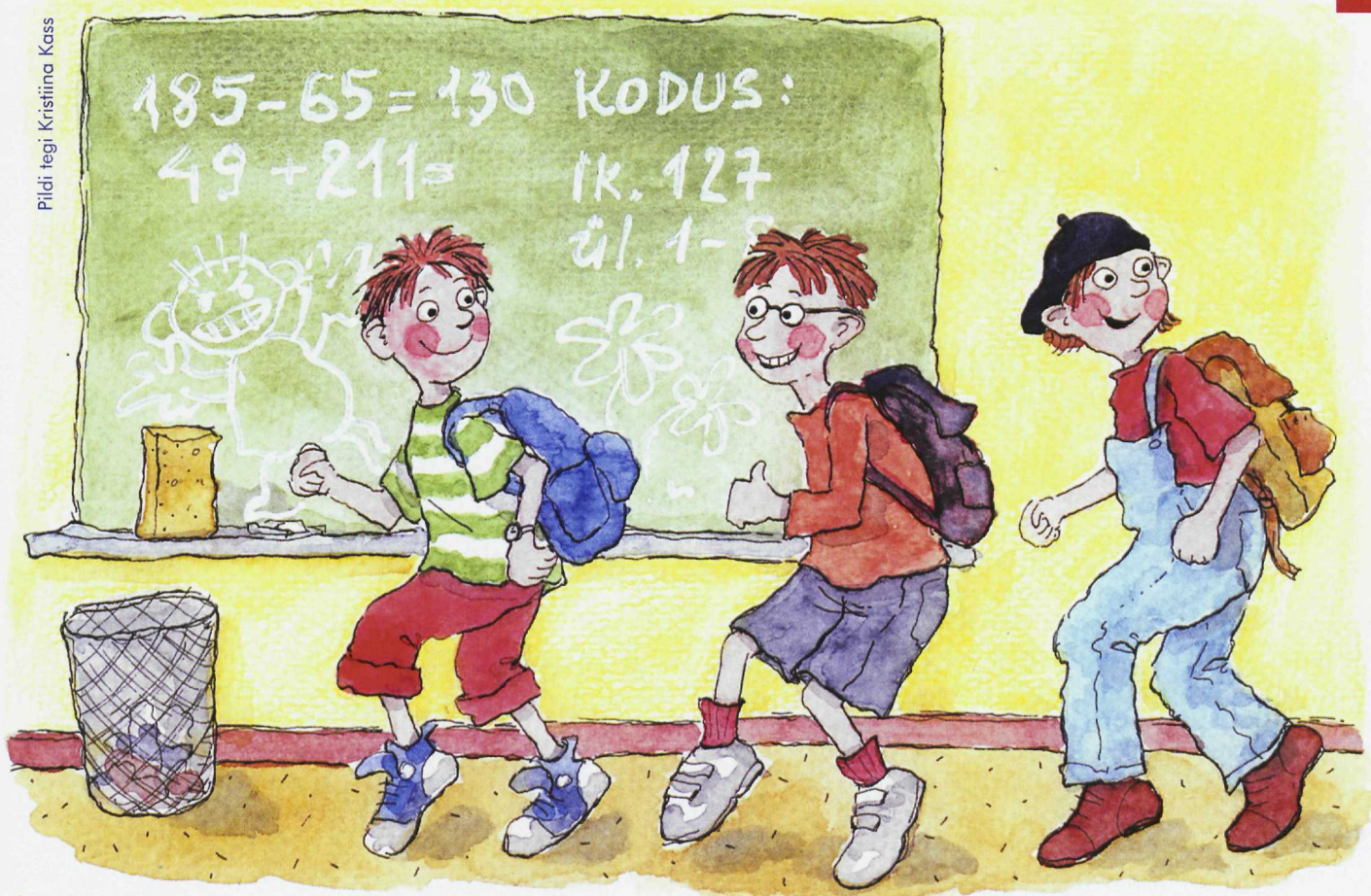
Õnn = T.A.L.U. Töö

- T. – tunnetus, tõde
- A. – armastus, enese ja lähedaste armastus, oma õpingute ja töö armastamine
- L. – lootus, ootus, eesmärkide visioon rõõmsalt silme ees
- U. – usk, eneseusk, usk oma võimetesse, eesmärkide saavutamisse
- Töö** – töö ja õppimine – mänguline, loov, rõõmus, eesmärgipärane

Christoph Kolumbus

Kristiina Kass

Kole kalajutt

Kõik sai tegelikult alguse sellest, kui minu sõbra Agu isa kalal käis. Ta käis tihtipeale kalal, suviti jõekäärus spinningut viskamas ja talviti järvejääl sikutipüügil. Agu ei suuda mõista, kuidas võib keegi iga jumala nädalalõpp tundide viisi liikumatult mättal või jääaugu juures taburetil istuda.

Ka Agu emal oli ahvenate, haugide, särgede, siigade ja kõiksugu muude kalade puhastamisest ja küpsetamisest üpris villand. Ja hoolimata sellest, et ema oli suurepärane kokk, oli Agul tööpoolest mõnel nädalalõpul tahtmine kalatoidudele vahelduseks ka midagi muud süüa.

Ühel maikuisel pühapäeval otsustas Agu meie õuele oma isa õngitsetud kalasaaki grillima tulla. Aksel lõi muidugi ka kampa.

Koolivaheajani oli ainult mõni päev aega ja väljas oli peaaegu suvi. Meil

oli hästi lahe olla ja ka enda grillitud kala maitstes hästi. Aga neid sindrima ahvenaid oli liiga palju. Ja luid oli neis lausa koledal kombel.

"Me võiksime ülejäänud mõni teine päev ära grillida," pakus Aksel välja.

"Ei, need peab kohe ära sööma," vaidles Agu vastu. "Muidu lähevad nad pahaks ja hakkavad haisema." Agu muidugi teadis selliseid asju kõige paremini.

"Siis peame nad vist ära viskama. Mina ei jaks enam suutäitki süüa," ähkis Aksel kõhtu kinni hoides.

"Mina ka mitte," teatas Agu. "Kahju, et meil kassi pole!"

Siis tuligi mulle see geniaalne idee. Oleksin ikka võinud parem oma suumulgu kinni pidada!

"Äkki hoopis peidame nad kuhugi ära, nii et nad haisema hakkavad ja keegi ei saa aru, kust see

Siis tuligi
mulle see
geniaalne idee.

hais tuleb," ütlesin ma. "Näiteks Akseli voodi alla!"

Aksel turtsatas. "No selle peidupaiga leiab ema küll kohe üles. Ta on lausa hull koristamise järele."

Mina jäin vähekeseks mõtlema.

"Äkki oleks meie klassis mõni hea koht? Näiteks kapp! Sügisel haisevad kalad kindlasti hullu moodi, nii et õpetajad peavad kooli algust edasi lükkama."

"Kuulge, ma tean ühte head kohta!" sattus Agu hoogu. "Tahvlitagune! Seal ei oska kindlasti keegi otsida!"

See oli ka minu ja Akseli meelest hea mõte. Otsustasime kalad kohe järgmisel päeval kooli kaasa võtta ja pärast tunde tahvli taha kinni naelutada. Akseli isal on naelapüstol. Sellega läheb töö lausa ludinal ja poole vaiksemalt kui haamriga tagudes.

Järgmisel päeval pärast viimast tundi hiilisimegi tagasi oma klassiruumi, tõstsime tahvli seinalt maha ja naelutasime kolm ahvenat sabapidi tahvliraami külge kinni. See käis meil kähku. Ja keegi ei märganud midagi.

Paari päeva pärast, viimasel koolipäeval, oli klassiruumis juba veidi kalahaisu tunda. Õpetaja nuhkis aeg-ajalt ninaga õhku ja tegi lõpuks akna lahti. Ta oli seda meelt, et olemegi umbses ruumis juba liiga kaua aega istunud, ja laskis meid suvepuhkust veetma. Meie Akseli ja Aguga itsitasime ennast koridoris peaaegu haigeks, nii vingelt paistis meie nali õnnestuvat.

Nädal aega viitsisime selle loo üle naerda, aga siis läks Aksel perega lõunamaareisile, Agu maale vanaema poole ja mina ema ja isaga suvilasse.

Oli arvatavasti juba juuli lõpp, kui mu kala-asi mulle jälle meelde tuli. Ema luges parajasti ajalehte.

"Kuule, siin on lugu teie koolist," teatas ta. "Seal on ilmselt terve suvi "märkimisväärse haisuprobleemi" tõttu suurt kanalisatsiooniremonti tehtud. Remont on juba mitu miljonit maksnud, aga veel ei teata, kas kooli sügisel üldse õigel ajal avada saab."

"Tõsijutt?" olin mina põnevil. "Kas ma ei peagi sügisel kooli minema?"

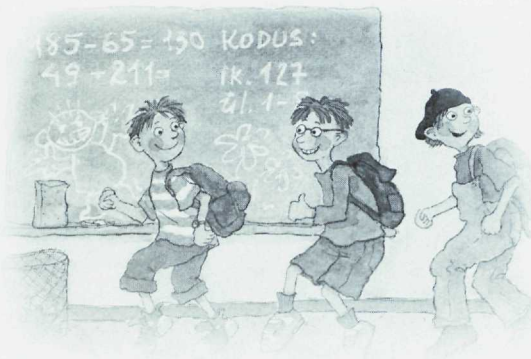
Ema luges edasi: "Mäetaguse algkooli õpilased läheksid Kiviküla algkooli. Sinugi koolitee pikeneks vähemalt kilomeetri võrra."

"Terve kilomeetri!" ohkasin ma pettunult.

Selle aja peale hakkas meie kalanali juba halva ideena tunduma. Ja miljonise kahju tekitamine oli juba nii paha lugu, et selle eest pandaks ilmselt vangi. Või vähemalt jäetakse istuma.

"Kas ma võin lehte laenata?" küsisin, ja enne kui ema jõudis sõnagi lausuda, olin juba selle talt käest napsanud ja plaegasin Agu kodu poole.

Agu oli ka jõudnud juba artikli läbi lugeda ja Akselile helis-

"Mitte mingid vetsupotid ei haise seal, vaid meie kalad!" kuulutas Agu ajalehte lehvitates.

Meie kiri nägi lõpuks selline välja:

"vaadake KOLM B klassi K r i i Di tahvel tagant tervitavad kala MEES !"

Panime kirja ümbrikusse ja viisime postkasti.

Ja juba paari päeva pärast oli uus jutt ajalehes. Olime parajasti Agu pool, kui post tuli.

"MÄETAGUSE KOOLI Haisu ALLIKAS ON SELGUNUD! MILJONIREMONT OLI ASJATU!" oli esiküljel majasuuruste tähtedega kirjutatud. Jutus räägiti, kuidas salapärase "kalamehe" klassiruumi tahvli tagant leiti kolm haisvat kala ja et "koolipoiste vingerpuss läks koolile maksuma kuus miljonit".

Kui olime jutu läbi lugenud, istusime kõik kolm veidi aega vaikselt diivanil. Tundsime end peaaegu kurjategijatena. Aga teisest küljest olime siiski vähemalt natukenegi halba heaks teinud. Tänu meie kirjale võidi toruremont lõpetada.

"Kust nad teadsid, et see oli koolipoiste nali?" tegi Agu veel suured silmad.

Aga mina ei imestanud sugugi. "Meie kiri kubises vigadest," ütlesin ma. "Ja sina kirjutasid veel oma käega ümbriku peale aadressi."

"Õige jah," noogutas Aksel. "Ega vist ükski õige kurjategija ei naeluta kalu algkooli klassiruumi tahvli taha."

Nii või naa, otsustasime, et ei reeda oma saladust kellelegi. Võib-olla ehk alles viiekümne aasta pärast räägiksime sellest oma lastelastele. Agu, kes selliseid asju kõige paremini teab, arvas, et meie kuritegu on selle aja peale vananenud ja selle eest enam karistada ei saa.

tada. Ta oli just minu kodunumbrit valimas, kui ma lõõtsutades uksest sisse tormasin.

"Mitte mingid vetsupotid ei haise seal, vaid meie kalad!" kuulutas Agu ajalehte lehvitates. "Me peame midagi ette võtma!"

Aksel astus sisse.

"Ega sa ometi ei kujuta ette, et me lähme ennast lausa ise üles andma?" küsisin mina. "Meid pannakse vangi!"

"Nii noori vangi ei panda," arvas Aksel, aga nägi ka üsna kohkunud välja. "Ega ju?"

Veidi aega asja arutanud, otsustasime lõpuks anonüümse kirja kirjutada. Et meile jälle ei saadaks, lõikasime Akseli ajalehest vajalikud sõnad ja tähed välja ning kleepisime need paberile. Sellise huviga, kui tookord sõnu otsides, polnud me veel kunagi ajalehte lugenud. Muidugi, kui seda nüüd päris õigeks lehelugemiseks võis nimetada.

Suur vahetund

Tere, Hea Laps!

Kirjutam teile **THOMAS ANDREW FELTONIST**, kes mängib Potteri-filmides Draco Malfoy. Ta on sündinud 22. septembril 1987 – tähendab, et on nüüd juba 17. Kuigi Tom on teistest peategelastest vanem, sobib ta ideaalselt HP filmidesse. Tal on sinised silmad ja ta juuste tegelik värv on pruun, nii et neid ta peab osatäitmiseks värvima. Ta on 170 cm pikk ja tegeleb kalastamise, jalgpalli, korvpalli ja tennisega. Kalal käib ta koos vendade Chrisi (19) ja Jonathaniga (23). Tal on veel 22-aastane õde Ashley. Vanemad Sharon ja Jim Felton on Tomi edu üle õnnelikud ja nõustusid tema valikuga astuda Agricultural Colleguesse. Tomi lemmikseriaal on "The Simpsons" ja lemmiklaul "Lose Yourself", mida laulab Eminem. Neljandas Potteri-filmis mängib Tom juba 18-aastaselt ja filmi näeme ekraanidel alles 2005.a. detsembris.

Minna Pert Tartust

VASTUSEKS M-le

Eelmise Hea Lapse Suure vahetunni leheküljel küsis M. Tallinnast, kas see on õige asi, et ta 2. klassis õppival õel on juba peigmees.

Blondie Tallinnast arvas:

Minu meelest oli M-i mure täitsa naljakas. Mina küll ei usu, et kaheksa-aastaselt mudilasel saab mingit love storyt olla! Eks nad võibolla vahetavad oma "peikaga" kleepse ja vildikaid, pulmadeni see värk vaevalt kisub. Minul kahjuks ei ole õde ega venda, aga olen kindel, et paneksin oma väikesele õele aru pähe, kui temaga tõsiselt räägiksin. Lugupeetud M, ära pabista ilma-asjata, ega Sinu taskurahast niikuinii ei jätku pulmakleidi ja loori ostmiseks, nii et las lapsevanemad pabistavad ise.

Annika Pärnust:

Tere, M! Ma arvan, et Su õde on liiga palju nutuseid seebikaid vaadanud ja kujutab nüüd ette, et on ise mingi Mehhiko kaunitar. Ega Sina ei saa sinna midagi parata, küll see Birgit näeb ise ka varsti, et armastusest on asi kaugel. Mind narriti esimeses klassis sellepärast, et sõbrustasin ühe poisiga ja see oli väga vastik. Hakkasin seda poissi päris vihkama. Praegu saame päris normilt läbi, aga kuskil kolmandas ja neljandas klassis olime vihavaenlased. Parem ära tee sellest "armuloost" väljagi!

TEADE GATESI FÄNNIDELE!

Tere, Hea Laps!

Te teate, et olen suur **Gareth Gatesi** fänn, olen ka vist ainukese eestlasena registreerinud *team boardis*. Lugu on selline, et Inglismaal tähistatakse Garethi päeva ja sellest tahetakse teavitada noori ka teistes riikides nii palju kui võimalik.

Garethil on mujalgi fänne kui Inglismaal ja võibolla teisedki tahaksid sellel päeval midagi teha.

Rahvusvahelist Garethi päeva tähistatakse 7. novembril ja mul paluti levitada üht sellist pilti, mille nüüd teile saadan.

Lühidalt veidi Gareth Gates'ist.

Gareth sündis 12. juulil 1984 ja elas enne Londonisse kolimist Inglismaa tööstuslinnas Bradfordis, mis asub Suurbritannia keskosas Yorkshire'is. Tema isa Paul on postimees ja ema Wendi lastekodu koristaja. Garethil on 3 õde: Nicola, Jessica ja Charlotte ning poolvend James.

Gareth on kogu elu unistanud suureks staariks saamisest. Ta hakkas 8aastaselt käima laulutundides ja õppis klaveri-, klassikalise kitarr- ja trummimängu. Ta kandideeris BBC lasteshow lastekonkursile Steps to the Stars, kuid võit jäi saamata. 2002 võitis ta koos oma õe Nicolaga osa laulukonkursist Pop Idols ning eelvoorus esitas oma lemmikbändi Westlife'i loo "Flying Without Wings", kuid tema kohanumbriks jäi 1175... Gareth on meenutanud, et küsimuse peale, mis ta nimi on, ei suutnud ta tookord pabinas olles tervelt kolme minuti jooksul vastata. Siiski õnnestus tal 10 finalistit hulka jõuda – õel ei läinud see kahjuks korda. Gareth pääses ka finaali, kus oli peale tema veel ainult Will Young. Kõik arvasid, et Gareth võidab, kuid võitjaks osutus hoopis Will...

Gareth on tunnistanud, et ta nuttis, kuna tahtis nii väga võita ja arvas, et tema võimalus lauljaks saada on kadunud.

Aga siiski sõlmis plaadifirma BMG temaga lepingu ja kuu pärast võistlust realiseeris Gareth laulu "Unchained Melody". 8. juulil 2002 ilmus laul "Anyone Of Us" ja mõlemad laulud tõusid Briti edetabelis 1. kohale.

Garethi esimene plaat "My Heart Wants To Say" ilmus 28. oktoobril 2002 ja sellel oli 16 laulu. 2003. a. märtsis ilmus "Spirit In The Sky", mis oli samuti brittide singel nr. 1. 2003. a. septembris ilmus Garethi duubelalbum "Go Your Own Way", millel kokku 19 lugu. Esimene singel kannab nime "NIGHT", enamuse selle laule on Garethi enda kirjutatud. Teise CD nimi on "DAY" ja see sisaldab lugusid nagu "Spirit In The Sky", "Say It Isn't So" jne.

Veel selle aasta hilissügisel peaks ilmuma ka Garethi kolmas album.

Ave Harjumaalt

Seltsis on segasem!

happy family

V

ahel on mõnus omapead olla – lugeda, mõtiskleda ja oma mõtteid paberile või arvutisse panna. Eriti mõnus on omaette olemine sel juhul, kui tead, et igal hetkel võid emalt, isalt või vanaemalt-vanaisalt nõu küsida, õe-vennaga juttu puhuda või sõbrale helistada. Seltsis on segasem! Seekordset ülesannet täitma asudes mõtle kõigepealt

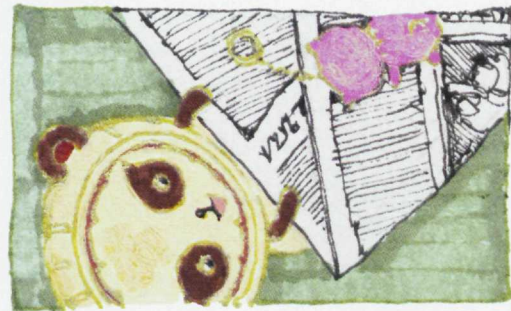
järele, kes on Sinu elu seni kõige rohkem mõjutanud. Seejärel pane paberile kirja neist viis kõige olulisemat. Ootame Sinu nimekirja toimetusse **5. detsembriks, ümbrikule kirjuta "MINU VIISIK"**. Kuna seekord on iga vastus õige (kui ta just väga loetamatult ja sodiselt pole kirja pandud), siis lähuvad **MATELI AUHINNAD** loosimisele.

Peapreemiaks nukkk Happy Family sarjast!

**HEAD MÕTLEMIST, HEAD KIRJUTAMIST!
HEAD SELTSKONDA KÕIGILE SÕPRADELE!**

Maaletooja: RIMONNE

Andres Jaaksoo

Mehest, kes kirjutas 161 jutujuppi ja tervelt 18 raamatut

Tema tulek lastekirjandusse käis läbi toonase suurkirjastuse „Loodus“ lasteraamatuvõistluste. Preemia noppisid seal „Muinasjutt põialpoisist, kotkast ja sitikast“ (1936) ja „Jänese poeg, kes luuletas“ (1937). Nende kaantel seisis varjunimena Elmar Ramla. Kriitika ennustas autorile, kelle kodanikunimeks tegelikult **Elmar Kuusik**, ennekuulmatut tähtsust. Ent läks teisiti. Noore kirjaneme elu sandistas kommunistlik riigipööre.

Juba 1940. aastate lõpul tuli punasatele võimudele meelde kodanik Elmar Kuusiku 1937 ilmunud mitte just eriti venesõbralik noorsoojutt „Kodukäijad seiklevad: kolm väikest inimest erapooletul ribal suvel 1918“ ja 1940. aastate algul saksa okupatsiooni ajal

ilmunud Eesti uuema ajaloo õpik, kus seesama kodanik Kuusik näitas Nõukogude Vene vägede baasidesse marssi, kohalolekut ja kommunistlikku riigipööret mitte just kõige soodsamas valguses. Tuli meelde seegi, et 1948 õppisid sõjapõgenike lapsed Saksamaal Geislingenis Elmar Kuusiku masinakirjalpõlvkonnas õpiku „Vana aeg“ järgi ajalugu. Sellest sündis poliitiline süüdistus, mis viis autori ligi neljaks aastaks (1950–1954) Narva vangilaagrisse tehtu üle järele mõtlema. Ja pärast seda polnud tal tükil ajal põhjust kirjastuse kõrgest trepist üles astuda. Pärast pikkade hammastega väljantud jutukogu „Purgaa“ (1961) tuli taas tohtu paus. E. Kuusiku, nüüd E. Kuusi jutujuppe võis leida vaid ajakirjanduses.

Naiivne E. Kuus, kes kõiki kirjastamise telgitaguseid ei teadnud, arvas nüüd endal jälle tee lahti olevat ja püüdis oma „Lugu põialpoisist, kotkast ja sitikast“ taastrükiks pakkuda. Käsikirja lükati tagasi: „Ideoloogiliselt vildaka, kodanluse ideaale propageeriva teosena ei pea võimalikuks raamatu avaldamist.“ Mis võis olla veel parem põhjendus käsikirja tagasilükkamiseks! Kui siis kirjastus ise 1970. aastatel pakkus võimalust „Põialpoisi“ avaldamiseks, naeratas autor leebelt ja ütles ainult: „Pojake, sellega on aega. Vaja uusi lugusid kirjutada, tegetmata jäänu tasa teha...“ Ja küllap tal oli õigus. Sest veel oli tal jaksu jätta ajakirjandusse veidi rohkem kui 160 juttu ja hiljem neist suurema osa ka raamatuteks vormida.

Ajalugu õppinud mehe tahtis ta lastelegi jagada oma teadmisi. Kiviajast on ju tema lood „Välek vibulane“ (1987) ja „Nupumees Ati“ (1980). Kaugeid

põnevaid lapsepõlvemälestusi sisaldavad „Kui vanaisa poisike oli“ (1977) ja „Verevennad“ (1986). Aga eks ole ajaloo seotud ka „Purgaa“ ja „Seiklusi noorusmaalt“ (1975).

Kevadel, suvel ja varasügisel oli Elmar Kuusi ja tema elukaaslast Aino Tigast võimatu kodunt leida. Siis olid nad ikka rännuteedel. Küll koduses Eestis, küll kusagil Eestist kaugemalgi. Elmar Kuusi kohtumised looduse ja loomadega on jõudnud ka nii mõnegi raamatu kaante vahele. Küllap Su isa-ema on soovitanud Sul lugeda niisuguseid raamatuid nagu „Loomarahva keskel“, „Sabaga sugulased“ (mõlemad 1981) ja „Sip-sip: metsakuninga jooksupois“ (1988).

Selles, et Sinu isa-ema meelismuinasjutud olid Elmar Kuusi kirjutatud, võin ma küll kihla vedada. Kui Sa loeksid läbi näiteks „Memme musi“, „Päikese perekond“ (1974), „Teopoiss Tiit ja lalulilu“ (1982), võiksid selles ka ise veenduda. Ja tähelepanu, luuleharrastajad! Lugege läbi „Jänese poeg, kes luuletas“, siis näete, missugune võim on luulel selles elus.

Hans Christian Andersen kirjutas lastele, aga mitte ainult lastele, natuke rohkem kui 120 muinasjuttu ja on nendega saanud maailmakuulsaks. Elmar Kuus on kirjutanud lastele 161 jutujuppi ja on vähemalt üle Euroopa kuulud. Ainuüksi mõnusat „Memme musi“ on eesti laste kõrval eluteele kaasa saanud ka inglise, poola, rootsi, saksa, slovaki ja tšehhi lapsed.

17. novembril möödub 105 aastat Elmar Kuusi sünnist, kes oma Põialpoisi-raamatu Jaaniussikese moel on jaganud oma raamatutes tuge, eneseusku ja lootust ning hoidnud vankumatult oma laternat välgusähvatustegi valgelt kojukutsuva majakana põlemas.

Foto: Elmar Köster

See väike maa

L. Tungal

R. Kõrgemägi

Moderato

Uu... aa...

1. See väi - ke maa siin põh - ja tae - va
 2. Kus tal - ve - päi - ke tõus - tes loo - jub
 3. Just si - na mõis - tad röö - me, va - lu -

all, kolm - vee - rand aas - tat külm ja valk - jas - hall, kus i - gi - hal - jad on vaid o - kas -
 taas, kus tee - del lai - kiv tu - me jää kui klaas, kus rah - va - lau - lul nuk - ker mee - le -
 sid, ta kau - neid lin - nu, väi - ke - ta - lu - sid, ta põl - de, met - si, jõ - ge - sid ja

puud, kus val - gust täis on ain - ult su - ve - kuud. 1 Siin...
 laad, see on su väi - ke väi - ke sün - ni - maa. 2. Siin on su i - sa - maa, su ar - mas
 merd, ta mee - le - laa - di, ta - li - tse - tud verd. 3. Siin...

e - ma - keel, kui si - na neid ei mõis - taks, kes siis veel? Siin on su isa - maa, su ar - mas

e - ma - keel, kui si - na neid ei mõis - taks.

1. 2. 3.
 kes siis veel? kes siis veel? See on su maa, su ko - du - maa.

niimoodi jaotada, kuid see jagamine pole niisama selge nagu mujal maailmas. Põhjuseks on siin see, et paljud mageveekalad elavad meil ka magedas meres, riimvees. Siiski võime ütelda, et natuke alla poole Eesti kalaliikidest, täpsemalt 32 liiki, elab ainult meres. **Merekalad** on näiteks kilu, räim, lest, kammeljäs, tuulehaug, tursk ja merivarblane.

Lisaks merekaladele elavad Läänemeres ka mitmed **mageveekalad**, näiteks haug, ahven, koha, kiisk, särp, säinas, koger ja mõned teisedki.

Piiritõmbamise merekalade ja mageveekalade vahele teeb veelgi keerukamaks aga see, et mõned kalaliigid elavad osa oma elust meres ja osa elust magedas vees, jõgedes. Sellised kalad on näiteks lõhe, meriforell, siig ja vimb. Jõgedesse tulevad need kalad tavaliselt paljunema, kudema, pärast kudemist ujuvad aga tagasi merre, kuid vahel jäävad miskipärast jõgedesse ka pikemaks ajaks. Niisuguseid kalu nimetatakse **siirdekaladeks** või poolsiirdekaladeks.

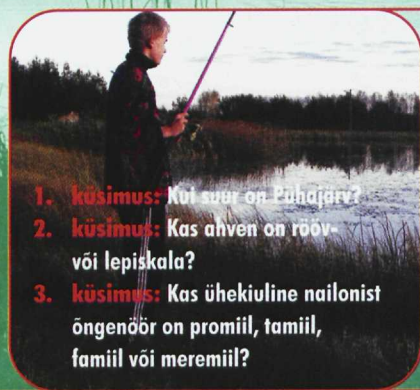
Röövkalad ja lepiskalad

Osa kalu sööb väga hea meelega teisi kalu või selgroogseid loomakesi, teine osa kaladest sööb aga peamiselt selgrootuid loomakesi ja taimi. Esimesi nimetatakse röövkaladeks, teisi lepiskaladeks. Tuntuimad röövkalad, kes jahivad teisi kalu, on haug, ahven, koha, lõhe, meriforell, jõforell, luts, säga ja angerjas. Lepiskaladega pole aga lood sugugi nii, et nad kunagi mõnda teist kala nahka ei paneks. Kui latikas, karpkala või ka särp on küllalt suureks kasvanud ja neile mõni pisem kalake nina ette satub, pistavad nad selle meelsasti põske. Osa kalu (näiteks kilud või viidikad) ei saa aga teisi kalu rünnata sellepärast, et nad on ise nii pisikesed. Küll aga maitseb peaaegu kõikidele kaladele väga hästi teiste kalade koetud määri (väikesed munakesed, millest arenevad uued kalad). Eriti suure marjaõgardina on tuntud kiisk.

Kalu saab jagada veel mitmel moel, kuid siinkohal saab kalakooli ruum otsa ning me jagame neid edasi ajakirja järgmises numbris. Seal vaatleme mõnda

kala ka lähemalt ja kõneleme sellest, kuidas kala püüda. Et talv tulemas, sellest pole hullu, kuna kalu saab püüda ka jää alt.

Nüüd aga proovi raamatutest internetist või oma vanematelt leida vastus kolmele küsimusele. Pane õiged vastused kirja ning saada Hea Lapse toimetusse hiljemalt 5. detsembriks. Ümbrikule kirjuta "Kalakool". Ära unusta ka oma aadressi, nime ja vanust. Kõigi vahel, kes õigesti vastavad, loosime välja kaks piletit talvisele kalapüügi-võistlusele Kuldkala 2005, mis toimub 19. veebruaril Pühajärvel.

1. **küsimus:** Kui suur on Pühajärv?
2. **küsimus:** Kas ahven on rööv- või lepiskala?
3. **küsimus:** Kas ühekiuline nailonist õngenõör on promiil, tamiil, famiil või meremiil?

**UUS
maasika-
Banaani
limonaad!**

**Mõnused
joogid
Limpalt!**

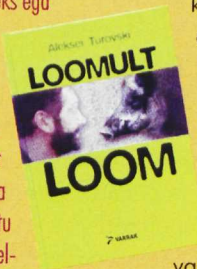

Tere, loom!

Kaeluskotkad õpivad kaua

ONU ALEKSI PÕNEV LOOMARAAMAT

Loodusteadlane **Aleksei Turovski** ehk onu Aleks kuulub oma loomalogudega Hea Lapse raudvara hulka. Pole ilma peal ühtki sulelist, karvast või vingerdavat elukat, keda tema ei tunneks ega imetleks. Tõepoolest: onu Aleks oskab põnevalt ja kaasakiskuvalt pajatada ka nendest olevustest, keda paljud "paha-deks" tituleerivad. Kes ei usu, see lugegu tema äsja ilmunud raamatut "Loomult loom", millest siin väikese katkendiga suutäie lugemisproovi pakume. Raamatu andis välja kirjastus Varrak ning pildid sellesse joonistas autor ise.

Kaeluskotkad on professionaalsed raipesööjad ja väga hirmuäratava välimusega inimeste jaoks, kes ei tea ega vaevu uurima, mis on raipesöömine, kui tähtis on see ökosüsteemis ja mida need linnud üksteisele, teistele lindudele ja loomadele tähendavad.

Kaeluskotka poeg on seega professionaalsete raipetoitlaste liigi laps ja tal on väga pikk lapsepõlv. Kaeluskotkaid kasvatatakse aastaid, enne kui nad saavad suguküpseks, kaeluskotkas kumai puhul sestab see üle kümne aasta... Linnud on ammu isa-ema suurusel, kumai tiibade ulatus on peaaegu kolm meetrit, kondoril, kes samuti kuulub kaeluskotkaste hulka, on tiibade ulatus isegi üle kolme meetri. Nad on täissuuruses, täissules-

tikus, isegi muster on õige ja palja naha värv rinnal on õige, aga ikkagi peavad nad veel õppima. Miks?

Raibe on tohutu defitsiit ja ihaluse objekt. Lindudel aga praktiliselt puudub haistmismeel, kui võrrelda näiteks putukate või imetajatega. Kuidas ta siis oma toitu leiab? Kaeluskotkad ei tapa kedagi. Palju väiksem raipetotkas võib rünnata pisikesi loomi, tal on koguni pea hammustuste kaitseks sulgedega kaetud. Raipetotkad on valged ja minu meelest imeilusad – kollane nägu, lumi-valge pea, mis on käharate tihedate pehmete sulgedega kaitstud. Kuid ta on väike ja suured raisakotkad ja teised konkurendid ei anna talle hõlpu – ta peab jahti pidama.

Raibe teatavasti on äärmiselt soodne toit kõigile, kes suudavad seda seedida, kes ei karda valkude lagunemisprodukte, baktereid, vabu radikaale, peroksiide. Selline võime on tohutu eelis, sest piisavalt roiskunud liha ei nõua seedimisprotseduuride puhul nii suurt energiakulu nagu toores liha. Me kõik teame, et keedetud, praetud, kas või soolatud, võrtsitatud ja suitsutatud liha on palju kergem seedida kui naturaalsel toorliha. Nii et raipetotkad, kaeluskotkad, kondorid elavad kauem kui päris kotkad, mõne liigi eluiga on koguni 3 – 4 korda pikem kui teistel kotkastel, kes on jahimehed ja toituvad peamiselt peaaegu elusast lihast, mida

seedides tuleb kulutada väga palju energiat. Linnud, kes toituvad ainult raibest, söövad väga harva; täiesti võimalik, et seegi asjaolu on seotud nende pika elueaga.

Kuid sel "vaiksel toidul" on raipesööjate lindude jaoks üks väga negatiivne omadus. Raibe lõhnab, kuid häält ei tee, lõhn aga linde ei aita, kuna, nagu öeldud, linnud lõhna peaaegu ei tunne. Kui teised raipetoitlased, näiteks hääänid, šaakalid, hundid, varesed või rongad mingi korjuse peal kaklevad, siis kaeluskotkad kuuluvad ja lähevad ka jaole. Kuid peamiselt orienteeruvad nad silmade abil – neil on maailma parim nägemine. Kondor, keda inimesed on tema lapsepõlves näiteks viineritega toitnud, näeb kahe kilomeetri kõrguselt, kas viiner või viineripoolik, mis parajasti rohtlas maa peal lebab, on keedetud või grillitud. Nii terav silm muidugi ütleb neile kindlalt, mis seisus on toit – kui ammu surnud või kui lagunenu.

Niisiis, kondor planeerib, tõuseb, laskub veidi allapoole, teeb taevaaltuses mitmekilomeetrise raadiusega ringe ja vaatab alla, nähes absoluutselt kõiki asju. Aga ta peab otsustama, kas läheb nüüd toituma, kas saab jagu konkurentidest, kes on juba korjuse juures, kas tal õnnestub avada see "konserv", mis on väga kõvas nahkümbrises (nagu näiteks pühvlil), või ei piisa selleks tema suhteliselt nõrgast nokast. Raisakotka nokk on nõrgem kui päris kotkal ja tihtipeale ei suuda ta lahti rebida tugevat nahka või katet, mis tema potentsiaalset toitu katab. Mis siis teha? Laskuda ja oodata võimalust või kutsuda mõni sõber appi? Või kutsuda hoopis päris kotkas, kellel on väga tugev nokk? Näiteks kaeluskotkal oleks vägagi mõttekas kutsuda appi kaljukotkas või mõni teine tugeva nokaga lind ja pärast, kui "konserv" on avatud, üritada teda minema kihutada: "Aitäh, sa oled kõigest konserviavaaja, nüüd lenda palun minema! Minu tiivad on muuseas suuremad ja tugevamad kui sul." See on tõsi, raisakotkas on tiibade koha pealt absoluutne tšempion, kui albatross välja arvata.

© Aleksei Turovski, "Loomult loom", Varrak 2004

Fotol: kumai-kaeluskotkas. (Tallinna Loomaaed)

AHVILEIVAPUUST LAULUKOORINI

Andrus Norak on nii Tähekesse kui Hea Lapse lugejatele tuttav: mõlemas ajakirjas on õige mitme aasta jooksul ilmunud tema värse. Sel sügisel ilmus aga Tallinna Kristliku Hoolekandekeskuse kirjastatuna onu Andruse esimene päris oma raamat "Ahvileivapuu". Luuletajale meeldib juurelda veidrate sõnade ja kõnekäändude üle nii, nagu lapsed seda teevad. Raamatu nimiluuletuski jutustab ahvist, kes "ronib ahvileivapuule, / sealt ta võidki üles leida – / ahvi, kes seal laseb luusse / ära söödud ahvileiba. "Kuid luulekogus on veel palju erinevaid tegelasi: konnad, klounid, rongid, tondid, koolibrid ja laulukoorid. Iga luuletuse juurde on kunstnik Eike Einama teinud kauni ja värviküllase pildi. Kahju ainult, et "Ahvileivapuu" esikaanelt ei leia me ei raamatu pealkirja ega autori nime! Nii et kui raamatut poest osta tahate, siis on targem müüja käest järele küsida. Et novembrikuus tähistame isadepäeva ja onu Andrus on väga suure pere isa, siis valisime "Ahvileivapuust" välja just järgmised värssid.

ISA ANNAB ARU

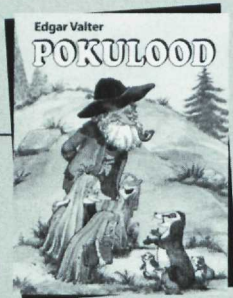
Isa töötab õhtul kaua,
veel ei kustu lamp ta laual.
Ta teeb jälle aruannet.
Isal vist on selleks annet.

Isa tihti aru annab,
keegi asemele annab.
Ei saa otsa isa aru,
sellest saan ma hästi aru.

© Tallinna Kristlik Hoolekandekeskus

UUSI LUGUSID VANALT HEALT POKUMAALT

Edgar Valter, kelle juubelit me septembris tähistasime, pole ka sünnipäeva eel istunud, käed rüpes. Ja kus ta neid rüppe lasta saabki, kui pokud koputavad ustele, akendele ja südame-tunnistusele! Kirjastuse Elmatar välja antud uhiuus pokudest ja Puukost pajatav raamat jutustab nii loomadest, lindudest, seenest kui ka seostest elusa ja (pealtnäha) elutu looduse ning kahejalgsede vahel. Uued "Pokulood" sobivad lugemiseks ja mõtisklemiseks ka suurematele, kuid kindlasti lustivad mudilasedki, kui neile raamatu muhedaid pilte näidatakse ja jutte ette loetakse.

TEEME RÕÖMURONGKÄIGU!

2005. a. Vanalinnapäevade aegu Tallinnas korraldab Pokumaa Sihtasutus koos oma sõprade ja toetajatega lustaka rongkäigu, millest on teretulnud osa võtma kõik soovijad kostümeeritult pokuks või mõneks muuks Edgar Valteri autoriraamatutest pärinevaks tegelaseks.

Oled Sa noor või vana, suur või väike, pikk või lühike, paks või peenike – küllap leiad neist raamatutest enda jaoks kõige meelepärasema tegelaskuju, kellena tahaksid rongkäiku tulla. Kui esined pokuna, siis peaks Sinu kostüüm olema igatahes looduslähedast materjalist.

Rongkäik algab 4. juunil kell 13.00 Toompea lossi eest ja selles osaledes väljendad ühtlasi toetust Pokumaale kui ainulaadsele looduslikule muinasmaale, mis ootab väljaehitamist.

Korraldajad loodavad, et rongkäigus on esindatud kõik maakonnad oma loodusliku pokulipu ja pokuliku tunnusüminaga. Üminat saatma sobivad parmupillid, savipillid jne.

Rongkäigust saavad osa võtta kõik Edgar Valteri tegelaskujudeks kostümeeritud soovijad, kuid parima tegelaskuju konkursil osalema pääsevad vaid iga maakonna parimad. Nende väljavalimiseks leiavad aset maakondlikud eelvoorud 1. märtsist 1. aprillini 2005. Infot leiad aadressil: www.pokumaa.ee.

Maakondades parimateks tunnustatute hulgast selgitab žürii välja konkursi võitjad. Eraldi hindamisele tulevad kostüümid, tegelaskujudele iseloomulik lavaline liikumine ja sobiv etteaste muusikalisel või sõnalisel vormis. Võitjaid ootavad teadagi auhinna, kuid väikese tänutähisega peetakse meeles iga rongkäigus osalenut.

Kui oled otsustanud rongkäigule tulla, anna endast teada kas elektronposti teel aadressil ena@antsla.ee või aadressil Pokumaa Sihtasutus, Kuldre küla, Urvaste vald, 66501 Võrumaa.

Edgar Valteri autoriraamatud, millele rongkäigulised võiksid tugineda:

"Pokuraamat", 1994, 1995, 2001, "Kassike ja kakuke", 1995, "Lugu lahkest lohe Justusest ja printsess Miniminnist", 1995, "Ahaa, kummitab!", 1995, "Kullast vilepill", 1996, "Iika", 1997, "Isand Tuutu ettevõtmised", 1997, "Pintselsabad", 1998, "Metsa pühapäev", 1999, "Pokuabits", 2002, "Jahikoera memuaarid," 1974, 2004, "Pokulood", 2004.

RAMMSTEINI

ramm ei rauge!

Industriaalrokibänd Rammstein võib vanema põlvkonna muusikasõpru šokeerida ja närvi ajada, sest lisaks võimsale helitehnikale kasutavad selle bändi muusikud ka tublisti "tuld ja tõrva". Ka meeste

välimus ajab mõnelele hirmu nahka, kuna eelmise sajandi saksa estraadi austajad on harjunud pai väljanägemise ja magusavõitu armulaule esitavate noormeeste ja näitsikutega. Näiteks keelati kord Moskvas Rammsteini esinemine üldse ära, sest kardeti massilisi noorterahutusi ja arvati, et Rammstein tegeleb natsistliku propagandaga. Sellest on aga bänd kaugel ja ainus asi, mille poolest Rammstein võis vene kontserdikorraldajatele hitlerlasi meenutada, oli saksa keel, milles nad erinevalt ülemaailmsest trendist oma laule esitavad. Tegelikult on Rammstein hoopis üsnagi ühiskonnakriitiline ansambel ja räiget esituslaadi kasutavad muusikud selleks, et see kriitika mõjuvamat publikuni jõuaks. Sellest ei saada aga ametlikes ringkondades alati aru ja viimast skandaalset lugu "Mein Teil" on mõned telekanalid keeldunud ekraanile laskmast. Laul puudutab šokeerivat lugu kaasaegsest inimsööjast, kes hiljuti Saksamaal tõepoolest tegutses. Saab näha ja kuulda, kas see laul mõnele priske-

male kuulajale ka Saku Suurhallis hirmu nahka ajab!

Rammstein alustas tegutsemist 1994. a. alguses, bändi loonud kuus Ida-Saksamaalt pärit noormeest alustasid oma muusika lundistamist Rootsi stuudios Polar. Järgmisel aastal sõlmisid nad lepingu Motor Musicuga, kes andis välja nende järgmised albumid "Herzeleid" (1995), "Sehnsucht" (1997), "Live Aus Berlin" (1999) ja "Mutter" (2001). Tänavu septembris ilmus Rammsteini verivärske album "Reise Reise", millel bänd laulab paljudest paikadest, mis nende turneedel tähtsaimateks on osutunud.

Et tegemist on šokeerivale välimusele vaatamata sisukate ja rahumeelsete muusikutega, seda näitab kas või fakt, et kümne aasta vältel on bändi koosseis jäänud samaks.

Rammsteinis esinevad:

Till Lindemann (sünd. 4. jaanuaril 1963) – laulja ja pürotehnik; **Christian "Flake" Lorenz** (sünd. 6. nov. 1966 Berliinis), klahvpillimängija; **Paul Landers** (sünd. 9. detsembril 1964 Valgevenes) – kitarrist; **Richard Kruspe-Bernstein** (sünd. 24. juunil 1967 Wittenburgis), kitarrist; **Oliver Riedel** (sünd. 11. apr. 1971 Schwerinis), basskitarrimängija) ja **Christoph "Doom" Schneider** (sünd. 11. mail 1966 Berliinis), trummar.

Rammsteinil on palju nii vaenlasi kui ka fänne. Vaenlaste asukohtadest teave puudub, fänne aga rõõmustatakse nii ingliskui saksakeelsete kodulehekülgedega: <http://www.rammstein.com> (inglisekeelne) ja <http://www.rammstein.de> (saksakeelne).

**KÜSIJAILE VASTU SUUD EI LÖÖDA –
KA TÄNAPÄEVAL!
KA TELEVISIOONIS!**

TV 3 SARJAL

"Kodu keset linna", mille teksti autoriks on kirjanik **Kerttu Rakke**, on rohkesti vaatajaid ka laste ja noorte seas. Nii mõnigi kesklinna-kodu fänn tahaks kindlasti ühe või teise tegelase ja selle kehastaja kohta teada rohkemgi, kui seda telerisilmast näha saab. Noort näitlejatarit Mirtel Pohlat on mitu lugejat nimetanud oma lemmiknäitlejaks. Mirtel, kelle pildi ta fännid selle numbril postrilt juba kindlasti üles leidsid, andis meile lahkesti loa, et vastab meelstasti oma fännide pärimistele.

Aga teadagi ei jõuaks ka kõige targem artist näiteks 1001-le küsimusele vastust anda, sestap valime välja **PARIMAD KÜSIMUSED** ja need saavad siis näitlejatarilt teadagi ka **PARIMAD VASTUSED**, mis ilmuvad meie ajakirjas! Lisaks sellele saavad vastajad ka TV3-lt väikesed auhinnad! Ainult ärge unustage lisada küsimustele oma nime ja aadressi, sest muidu jäävad auhinnad... keset linna kodu otsima!

P.S. Oleks kena, kui jõuaksite oma kuldküsimused toimetusse saata enne 5. detsembrit!

Uued lahedad

clikits™

CLIKITS ehted

See CLIKITS ehte komplekt on tüdruku jaoks tõeline varandus.

Siit leiab käevõrud, kaelakeed, sõrmused ja juukseklipid — kõik, mida vaja, et olla stiilne.

Kutsu sõbrannad külla ja lustige koos.

Klõpsi kokku, nagu meeldib!

VÕIDA
Loosi
läheb 6 klõpsuga
rahakotti

Kõige vahvam ehte komplekt 7531

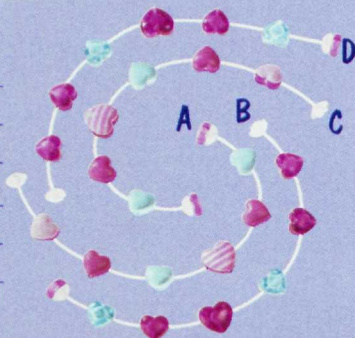

Leia kaks sarnast paari käevõrusid

Nimi: _____

Aadress: _____

Vastus saada hiljemalt 5. detsembriks aadressil:
Hea Laps, Harja 1, Tallinn 10146.

7531
Kõige vahvam
ehte komplekt

7524
Klõpsuga
rahakott

7525
Lemmikpiltide
alus

Saage tuttavaks FurReal vastsündinud kutsikate ja kassipoegadelega!

**Auh!
Auh!** (Kallistame!)

Silmad lahti.
(Kas sina oled minu emme?)

Niuks, niuks.
(Hellita mind!)

Mjäu. Mjäu.
(On mänguaeg!)

Silmad kinni.
(On uneaeg!)

Nüüd on saadaval terve FurReal perekond: vastsündinud kassi- ja koerapojad, kassiema, kutsikad ning väiksed kiisud. FurReal loomakesed on interaktiivsed ja reageerivad puudutustele ning häälitsevad nagu päris loomad. Sarjas on ka vahva koerake, kes lisaks puudutustele, reageerib ka kutsumise peale. FurReal loomakesed on Sulle armsad mängukaaslased ja rõõmustavad kui Sa nendega mängid ja nende eest hoolitsed.

www.anvol.ee

Anvol

RAR

Millised on erinevused el

PE^B₂ 1378 2004, 11

TEHNILISED ANDMED:

Garantii:
Ei ole

Eluiga:
9 elu?

Toitumine:
3x päevas
Toit: kassikonservid; liha; kala;
kuivtoit ning joogiks vesi + piim

Lühikirjeldus:
Elus kassike vajab palju hoolitsust,
aga ta vajab ka omaette olemist.

TEHNILISED ANDMED:

Garantii:
2 aastat

Eluiga:
Oleneb patareitüübist

Toitumine:
3x C/LR 14 tüüpi 1,5V patareid

Lühikirjeldus:
FurReal kassike reageerib
puudutustele ning seepärast on ta
alati rõõmus, kui sa temaga mängid
ja kingid talle oma armastuse.

www.anvol.ee

Küsi kauplustest ka teisi FurReal loomakesi!